

ILLÚZIÓK

EGY VONAKODÓ MESSIÁS
KALANDJAI

RICHARD BACH

ÉDESVIR KFT
BUDAPEST
1994

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
ILLUSIONS
A Dell/Eleanor Friede Book, 1989

Fordította:
Simóné Avarosy Éva
A verseket fordította:
Révbíró Tamás

A fordítást az eredetivel összevetette:
Gálvölgyi Judit

Szerkesztette:
Tamási Erzsébet

Copyright © 1977 by Creature Enterprises, Inc.
Hungarian translation © Simóné Avarosy Éva,
Révbíró Tamás, 1992

Borítóterv:
Novák András
Pavlov Anna

ISBN: 963 7940 71 5

Kiadja:
Édesvíz Kft.
Felelős kiadó:
Az Édesvíz Kft. igazgatója

Szedés, tipográfia:
C. Gergely Zsófia
Színes elektronikus montírozás:
Állami Nyomda

Nyomta:
Dürer Nyomda Kft., Gyula
Felelős vezető:
Székely András ügyvezető igazgató

Azután, hogy könyvem, a *Jonathan Livingston, a sirály* megjelent, nemegyszer kérdezték tőlem: „Mondd, Richard, mit akarsz írni legközelebb? Ugyan mi következhet a *Jonathan* után?”

Azt feleltem, semmit nem kell többé írnom, egyetlen hangot sem, és hogy könyveim együtt mondanak el mindent, amit szerettem volna elmondani általuk. Egy ideig jóformán éheztem, aztán sikerült visszaszereznem a kocsimat is, és nagyon jó érzés, hogy most már nem kell minden áldott nap éjjelig dolgoznom.

Hanem azért, ha beköszöntött a nyár, ősdi kétfedelűmmel mindig újra nekivágtam szálldosni a Közép-Amerika zölden hullámzó tájai fölé boruló égbolton, utasokat repültettem három dollárért, és lassan elhatalmasodott rajtam a régi nyugtalanság – valami még hátravan, valamit még nem mondtam el.

Egy csöppet sem élvezem az írást. Ha képes vagyok hátat fordítani egy künn, a külső sötétségben lapuló gondolatnak, ha képes vagyok leküzdeni a kényszeret, hogy kitarjam számára az ajtót, eszembe sem jut toll után nyúlni.

Csakhogy időről időre váratlanul mintha dinamit robbanna, üvegcserepek, tégladarabok, repeszek vágódnak, áttörik a házam homlokzatát, valaki a törmelékhalmon át döngő léptekkel beront, nyakon csíp, és csendesen, de határozottan közli: Márpedig én addig nem eresz-

telek, amíg szavakba nem öntesz, és papírra nem vetsz. Így találkoztam először az Illúziókkal is. Most is, itt a Közép-Nyugaton, fekszem hanyatt a fűben, azzal foglalkozom éppen, hogy elpárologtatom a felhőket, meg azzal, hogy képtelen vagyok előbányászni a történetet az agyamból ... mi lenne, ha itt teremne valaki, akinek tényleg megy az ilyesmi, aki megtaníthatna rá, miként is működik ez az én világom, és lehet-e a dolgokat kézben tartani? Mi lenne, ha egy rendkívüli valakire bukkannék, mondjuk egy Sziddhartha vagy egy Jézus jelenne meg most, itt a mi időnkben, és hatalma lenne a világ összes illúziói felett, mert neki megadatott ismerni a mögöttük lapuló valóságot? És mi volna, ha találkozhatnék vele, ha ő is egy kétfedelűvel repülne, és ugyanazon a placccon szállna, le mint én? Mit mondana, milyen is lenne vajon?

Talán nem is hasonlítana erre a messiásra itt, a naplóm olajjal lecsöpögtetett, fűfoltos lapjain, lehet, hogy semmi olyat nem mondana, mint ami a könyvemben áll. De akkor is, ha ez a könyvembeli mondása: hogy mi magunk vonzunk magunkhoz, saját életünkbe azt, ami gondolatainkban már megtörtént – ha ez igaz, akkor volt értelme rávenni magam, hogy eljussak ehhez a pillanathoz, és érvényes rád is. Talán nem véletlen, hogy a kezekben tartod ezt a könyvet; lehet, hogy van ezekben a kalandokban valami, ami felidézésre készíti az emlékezetedet, és ezért jutottál ide. Én úgy döntöttem, hogy így gondolom. És elhatároztam, úgy kell gondolnom, hogy az én messiásom ott ücsörög valahol egy egyáltalán nem képzeletbeli másik dimenzióban, figyel mindkettőnket, és nagyokat nevet örömeiben, mert minden pontosan úgy történik, ahogyan mi ketten terveztük.

1. Egy Mester volt eljövendő a Földre, aki Indiana szent földjén született, és a titokzatos dombok között nevelkedett, Fort Wayne-től keletre.
2. A Mester az indianai iskolákban tanulgatta, amit világunkról tudni kell, aztán később, ahogy cseperedett, megismerkedett választott foglalkozása, az autószerelés mesterségével.
3. Ám a Mester tanult már más országokról, más iskolákban is, korábban élt más életei során. Emlékezett is mindenre, és az emlékek bölcsésé és erőssé tették, amit mások is megláttak benne, és eljöttek hozzá, hogy tanácsot kérjenek tőle.
4. A Mester hitt abban, hogy hatalmában áll segíteni magán és az egész emberiségen, és mert hitt benne, így is volt, ezért aztán mások is felismerték a hatalmát, és felkeresték, orvosolná gondjaikat, és sok betegségükből gyógyítaná ki őket.
5. A Mester hitt abban, hogy jó az, ha minden ember Isten fiának tekinti magát, és mert hitt benne, úgy is volt, és a műhelyekbe meg a garázsokba, amelyekben dolgozott, rengetegen eljöttek, zsúfolásig megteltek olyan emberekkel,

- akik mind a Mester tanítását akarták hallani, és arra vágytak, hogy megérintse őket, és künn az utcán is tolongott a tömeg, abban a reményben, hogy ha a Mester elmegy közöttük, és az árnyéka egy pillanatra végiglebben rajtuk, ettől majd megváltozik az életük.
6. És történt, hogy a sok-sok ember miatt a művezetők és a műhelyek tulajdonosai sorra felszólították a Mestert, tenné le a szerszámot és menne az útjára, mivel a körülötte tolongóktól sem ő, sem a többi szerelő nem tud dolgozni a javításra váró automobilokon.
 7. Így történt, hogy a Mester kiment a városokból, vidékre, az emberek pedig, akik utána mentek, Messiásnak kezdték szólítani és csodatevőként emlegetni; és mert hittek abban, amit mondtak, úgy is volt.
 8. Ha a Mester beszélt hozzájuk és közben kitört a zivatar, egyetlen csepp eső sem hullott az őt hallgatók fejére; aki a legtávolabb volt tőle, az is oly tisztán hallotta minden szavát, akár az elülső sorokban állók, hiába dörgött és villámlott. És a Mester mindig példabeszédekben szólt az emberekhez.
 9. És így beszélt hozzájuk: – Mindannyiunknak hatalmunkban áll választani egészség és betegség, gazdagság és szegénység, szabadság és szolgaság között. A miénk a döntés, nem pedig bárki másé.
 10. Megszólalt erre egy molnárlegény, és azt mondta: – Te könnyen beszélsz, Mester, mert terád gondot viselnek, nem úgy, mint ránk, és neked nem kell a mindennapi betevődért gürcölnöd, mint nekünk. Ebben a mi világunkban az em-

- bernek keményen meg kell dolgoznia a megélhetéséért.
11. A Mester felelt neki, mondván: – Volt egyszer, hogy egy kristálytisztá vizű, hatalmas folyó fenekén különös lények éltek.
 12. A folyó csendesen hömpölygött mindannyiuk – fiatalok és öregek, gazdagok és szegények, jók és gonoszak – fölött, a víz folyt, ahogyan folyania kellett, a víz csupán kristálytisztá önmagát ismerte.
 13. A lények mindegyike görcsösen kapaszkodott a folyómeder mélyén heverő ágakba meg kövekbe, mert életük volt a kapaszkodás, az, hogy ellenálljanak a sodró áramlásnak, ezt tanulták születésük pillanatától.
 14. Végül azonban az egyik lény így szólt: „Elegem van már ebből a kapaszkodásból. Bár a saját szememmel nem tudok meggyőződni róla, de bízom benne, hogy a folyó tudja, hová folyik. Hagyom hát, hadd sodorjon magával az áramlás, és vigyen, ahová akar. Ha továbbra is itt kapaszkodom, belehalok az unalomba.”
 15. A többi lény kinevette, és azt mondták: „Te bolond! Engedd csak el magad, és az áramlás, amelyet oly nagyra tartasz, majd jól megforgat, odavág és úgy szétmorzsol a köveken, hogy abba hamarabb belehalsz, mint az unalomba!”
 16. De a lény nem hallgatott rájuk, hanem elszántan elengedte, amibe addig kapaszkodott, mire valóban rögtön forogni, bukdácsolni kezdett, és az áramlás a kövekhez vagdalta.
 17. Ám a lény ennek ellenére sem kapaszkodott meg újra, az áramlás így egy idő múlva felemel-

- te a folyómeder fenekéről, és többé már nem ütődött, zúzódott.
18. Azok a lények pedig, akik a folyó alján éltek tovább, és nem ismerték a sodródót, így kiáltottak fel: „Lássatok csodát! Ugyanolyan lény, mint mi vagyunk, de ő repül! Ime a Messiás, aki eljött, hogy mindnyájunkat megváltson!”
 19. És a sodródó így szólott: „Dehogyan vagyok én Messiás, vagy akkor ti is azok vagytok. A folyónak telik kedve bennre, hogy felemeljen bennünket, hogy szabaddá tegyen, ha van merészünk hozzá, hogy elengedjük, amibe kapaszkodtunk. Valódi tennivalónk az utazás, a nagy kaland.”
 20. De ők csak egyre azt kiáltották: „Megváltó”, és továbbra is görcsösen kapaszkodtak a kövekbe, és a következő pillanatban a sodródó eltűnt a szemük elől, ők pedig ott maradtak, és legendákat találtak ki maguknak holmi Megváltóról.
 21. És történt, hogy amikor látta, a tömeg napról napra erősebben szorongatja, egyre közelebb nyomulnak hozzá, és látta, hogy mind vadabban akarják kényszeríteni, hogy szünet nélkül gyógyítsa és csodákkal halmozza el őket, hogy ő tanuljon helyettük, és az ő életüket élje, azon a napon a Mester egymaga felment egy elhagyott dombtetőre, és ott imádkozni kezdett.
 22. És azt mondta az ő szívében: Örökkévaló Tündöklő Lét, ha Te is úgy akarod, múltjék el tőlem ez a pohár, engedd, hogy feladjam ezt a lehetetlen vállalkozást. Egyetlen egy lélek helyett sem élhetem az ő életét, mégis tízezrek követelnék ezt tőlem. Nagyon sajnálom, hogy

- hagytam, hogy mindez megtörténjék. Ha Te is úgy akarod, engedd, hogy visszatérjek a gépemhez meg a szerszámaimhoz, és ugyanúgy élhessek, mint a többi ember.”
23. És akkor ott a dombtetőn egy hang szólott hozzá, sem nem férfié, sem nem asszonyé, sem hangos nem volt, sem halk, egy végtelenül szeretetteljes hang. És a hang azt mondta neki: „Ne az én akaratom, hanem a tiéd teljesüljön, mert ami a te akaratom, számodra az az én akaratom is. Járd hát utadat, akár a többi ember, és légy boldog a Földön.”
 24. Ezeket hallván a Mestert öröm fogta el, és köszönetet rebegett, és miközben lejött a dombtetőről, egy kis munkadalocskát dúdolgatott. És amikor körülfogta a siránkozó tömeg, és könyörögni kezdtek, hogy gyógyítson, és tanuljon helyettük, és napi huszonnégy órán át hallgassa panaszait, és csodákkal szórakoztassa őket, rámosolygott a sokaságra, és kedvesen azt mondta nekik: – Abbahagytam.
 25. A sokaság meglepetésében egy pillanatra meg-némult.
 26. És ő így szólt hozzájuk: – Ha egy ember azt mondja Istennek, hogy mindenneknél nagyobb vágya a szenvedő világon segíteni, bármekkora árat kell is ezért fizetnie, és Isten válaszol neki, és megmondja, mit kell tennie, vajon úgy kell-e cselekednie az embernek, ahogyan Istentől hallotta?
 27. – Természetesen, Mester – kiáltotta a tömeg. – örömmel kell elszenvednie akár a pokol kínjait is, ha egyszer Isten így kívánta!

28. – Mit sem számít, mekkorák a kínok, vagy hogy mekkora a feladat, amelyet kapott?
29. – Ha Isten kívánja így, tisztelet annak, akit felakasztanak, dicsőség, akit keresztre feszítenek és megégetnek – felelték.
30. – És mit tennétek akkor – kérdezte a Mester a sokaságtól –, ha Isten maga közvetlenül hozzátok szólna, és azt mondaná: – MEGPARANCSOLOM, HOGY LÉGY BOLDOG, AMÍG CSAK ÉLSZ E VILÁGON! Akkor mit tennétek?
31. És a sokaság hallgatott, néma csönd borult a dombvidékre, a völgyekre, amelyeket a tömeg ellepott.
32. És a csöndben felhangzott a Mester szava: – Boldogságunk útján találhatunk rá a tanulni-valóra, amelynek kedvéért ezt a létidőt választottuk. Ezt tanultam én a mai napon, és úgy döntöttem, hogy elhagyjak benneteket, járja ki-ki a maga útját, úgy, ahogyan az neki tetszik.
33. És a Mester elindult a maga útján, áthaladt a tömegben, és otthagyta őket, és visszatért az emberek és a gépek hétköznapi világába.

Amikor Donald Shimodával megismerkedtem, alaposan benne jártunk már a nyárban. Négy éve, hogy a repülésnek ezt a formáját üzöm, de eddig még soha nem találkoztam magamhoz hasonló pilótával, aki száll, amerre a szél fújja, városról városra, és egy ósdi szerkezettel három dollárért tíz percig repülteti a vállalkozó kedvű utast.

Am egy szép napon, Illinois fölött, Ferristól valamivel északra lepillantottam a Fleet üléséből, és megláttam egy régi, aranyszínűre és fehérre festett Travel Air 4000-est. Ott állt a citrom-smaragd zöld fűben, gyönyörű volt.

Szabad az életem, akár a madaré, de néha magányosnak tetszik. Néztem lent az öreg kétfedelűt, egy-két pillanatig gondolkodtam, aztán úgy döntöttem, nem is lenne rossz letenni magam mellé. Gázt le, az oldalkormányt koppanásig belépve meredek csúsztatás, a Fleet és benne én oldalozva közelítettünk a földhöz. A merevítőhuzalok között meghittem, otthonosan füttyült a szél, a vén motor komótosan kotyogott, forgatta a légcsavart. Repülőszemüvegemet, a brillét fölböktem a homlokom fölé, szabad szemmel jobban látok leszállni. Kukoricalevelek zöld dzsungelének susogása közvetlenül alattam.

tam, kerítés villan, aztán frissen kaszált füves rét, ameddig a szem ellát. Bot, pedálok középre, egy kis kör, hogy jobban szemügyre vegyük a talajt, fűszálak súrolják a gumikat, a jól ismert halk zörgés, most már szilárd talajon gördülnek a kerekek, lassulunk, egyre lassulunk, még egyszer feldördül a motor, a másik repülőgép mellé gurulunk, megállunk. Teljesen levettem a gázt, kikapcsoltam a gyújtást, a tökéletes júliusi csendben csupán a mind lassabban forgó légcsvár kattogása hallatszott, aztán elhalt az is.

A Travel Air pilótája a fűben ült, hátát repülőgépe bal kerekének támasztotta, és engem figyelt.

Vagy fél percen át én is őt néztem merően, rejtély volt számomra, hogy mitől ilyen nyugodt. Én biztos nem fogadom ilyen közömbösen, nem üldögélek itt szó nélkül, ha valaki idetesz magát az én leszállóhelyemre, és alig tíz méterre tőlem parkolja a repülőgépét. Elismerően bólintottam, tetszett nekem a tag, nem is tudtam, miért.

– Magányosnak látszottál – szóltam oda neki.

– Te is.

– Nem akarlak zavarni. Ha úgy gondolod, hogy velem együtt túlságosan sokan lennének itt, már itt sem vagyok.

– Ugyan dehogy. Már vártalak.

Erre elvigyorodtam. – Elnézést a késésért.

– El van nézve.

Levettem a bőr fejevédőmet, a haubét meg a brillemet is, kikászálódtam az ülésből, és leléptem a földre. Egészen jó érzés ilyenkor, amikor az ember órák óta ücsögött a Fleetben.

– Remélem, nincs kifogásod némi sonka meg sajt ellen – mondta. – Sonka van meg sajt meg esetleg egy hangya hozzá. – Se kézfogás, se semmiféle bemutatkozás.

Nem volt valami nagydarab fickó. A haja a válláig ért, és feketébb volt a guminál, amelynek támaszkodott. A szeme sötét, amolyan sólyomszem, az a fajta, amelyet, ha a barátomé, szerettek, de ha másé, kellemetlen érzésem támad tőle. Karatemes-ternek nézhette volna az ember, aki éppen úton van valamilyen szemre higgadt, ám valójában ropant vad erőfitogtatásra.

Köszönettel elfogadtam a szendvicset meg egy termoszkupaknyi vizet.

– Egyáltalán ki vagy te? – kérdeztem. – Évek óta repültetem az utasokat, de még soha nem találkoztam egyetlen más légigagánnyal sem.

– Én meg nemigen értek máshoz – felelte derűsen. – Egy kis szerelgetés, hegesztgetés, kútfúrás, Catek szétszedése, összerakása, ilyesmi. Ha sokáig maradok egy helyen, problémáim támadnak. Ezért aztán összehoztam ezt a repülőgépet, és most légigagánykodom.

– Milyen típusú Catekkel foglalkoztál? – Kiskorom óta rettenetesen érdekeltek a dízel-traktorok.

– D-Nyolcasokkal, D-Kilencesekkel. De csak rövid ideig, Ohióban.

– D-Kilencesekkel! Akkorák, akár egy ház! Tényleg igaz, hogy kétszeres áttételű kis sebességfokozatban egy hegyet el lehet tolni velük?

– Hegyeket mozgatni van jobb módszer is – mondta, és a pillanat tizedrészéig mosoly suhant át az arcán.

Nekidőlttem egy percre a gépe alsó szárnyának, és figyelmesen vizsgálgattam a tagot. A megvilágítás tette-e... valahogy nem tudtam élesen szemügyre venni. Mintha fénykör lenne a feje körül, s ettől a háttér halványezüstösen elmosódik.

– Valami baj van? – kérdezte.

– Milyen problémáid voltak?

– Á, semmi különös. Egyszerűen csak szeretek csatangelni, akárcsak te.

Kezemben a szendviccsel körbesétáltam a repülőgépet. 1928-ban vagy 1929-ben építhették, de egyetlen karcolás sem volt rajta. Gyárból épp kikerült, vadonatúj gépek nincsenek olyan tökéletes állapotban, mint ez, ahogy itt lapul a fűben. A legalább hússzor, kézzel polírozott szárnyakon vakítóan csillogott a festék, mintha rugalmas tükröt feszítettek volna a fabordákra. Az ülésperem alatt a törzsre arany színű óngol betűkkel festették rá: Don, a térképtartón pedig ez állt: D. W. Shimoda. A műszereket is mintha most szedték volna ki a dobozuktól, pedig eredetiek, 1928-ból. A botkormány és az oldalkormánypedálok fényesre politúrozott tölgyfából készültek; bal oldalt az ülésben ott a gázkar, a keverékszabályozó és egy előgyújtáskapcsoló, amelyet ma már a világon sehol sem látni, még a legpontosabban helyreállított régi gépekben sem. És sehol egy karcolás, sehol a legparányibb foltocska a vásznon, a kifolyt olaj egyetlen hajszálvékony csíkja sem a motorborításon. Az ülés padlóján egy szál fű vagy szalma sincs, mintha ez a repülőgép soha nem is repült volna, csupán valami időfonalon ide materializálódott a fél évszázadnyi múltból. Éreztem, hogy föláll a szőr a tarkómon.

– Mióta repültetted a népeket? – szoltam át neki a repülőgép fölött.

– Vagy egy hónapja, van talán már öt hete is.

Hazudik. Ha valaki, akárki, öt hét óta szálldos legelőkön, csinálhat, amit akar, a gépe koszos és olajos lesz, az ülés alja tele széna-szalma szálakkal. Ez a szerkezet meg ... sehol olaj a szélvédőn, se a szárnyak belépőélén, se a farkon semmi nyoma felvágódott fűszálaknak, a légsavartollakon nincsenek bogárhullák. Ha egy repülőgép Illinois nyári egén szálldogál, mindez egyszerűen lehetetlen. Még vagy öt percen át vizsgálgattam a Travel Airt, aztán visszamentem a pilótához, és leültem én is a szárny alá, a fűbe, szemben vele. Nem éreztem félelmet, még mindig tetszett a tag, de valami nem volt rendben.

– Miért nem mondasz igazat?

– Igazat mondtam neked, Richard. – A nevem is rá van festve a repülőgépemre.

– Olyan nincs, hogy valaki egy hónapon át repültesen utasokat egy Travel Airrel, anélkül, hogy legalább néhány olajfolt ne legyen a gépen, barátom, vagy legalább némi por. Esetleg egy-két folt a vásznon. Vagy legalább, az Isten szerelmére, egy kis szalmatörmelék vagy fűszálak az ülés alján?

A mosolya nyugodt volt.

– Vannak dolgok, amelyekről nem tudsz.

Ebben a pillanatban egy más bolygóról érkezett idegennek hatott. Amit mondott, elhittem, de semmiképpen sem voltam képes magyarázatot találni a napsütötte kaszálón pihenő ékszer-repülőgépre.

– Ez igaz. De egyszer mindent tudni fogok. És akkor majd, ha akarod, neked adom a gépemet, Donald, mert már nem lesz rá szükségem ahhoz, hogy repülni tudjak.

Erdeklődéssel pillantott rám, fölhúzta fekete szemöldökét.

– Igen? És hogyan fogod csinálni?

– Az emberek szerintem azért nem tudtak repülni olyan hosszú időn át, mert eszükbe sem jutott, hogy lehetséges lenne, így aztán persze, hogy nem tanulták meg az aerodinamikáról szóló egyszerű alapelveket sem. Én hinni akarok benne, hogy létezik valahol egy másik alapelv is: nincsen szükségünk repülőgépre ahhoz, hogy repüljünk, hogy átmenjünk a falon, vagy hogy eljussunk más bolygókra. Képesek vagyunk megtanulni, hogyan tehetjük meg mindezt bármiféle szerkentyű nélkül. Ha akarjuk.

Az arcán átsuhant valami mosolyféle, de vonásai komolyak maradtak, bólintott egyet.

– És úgy gondolod, hogy amit szeretnél megtanulni, azt meg is fogod tanulni azáltal, hogy három dollárért utasokat repültetsz a legelőkről?

– Csak az számít valójában tanulásnak, amit a magam módján tanulok, miközben azt teszem, amit tenni akarok. Nincs a földön egyetlen lélek, bár volna, akitől többet tanulhatnék arról, amit tudni vágyom, mint a repülőgépemtől meg az égbolttól. Ha mégis akadna ilyen valaki, rögtön nekivágnék, hogy megtaláljam.

A sötét szempár pillantása rám szegeződött.

– Nem gondolod, ha valóban annyira meg akarod tanulni, kapsz is hozzá segítséget, vezetni fog valaki?

– Vezetnek, persze. Másat talán nem? Mindig is úgy éreztem, mintha valaki figyelne, vigyázna rám, valami ilyesmit.

– És úgy gondolod, hogy el fog vezetni egy tanítóhoz, aki segíthet neked.

– Ha mégsem én magam lennék ez a tanító, akkor igen.

– Talán így fog történni – mondta.

Modern vonalú, új kis teherautó tűnt fel az úton, felénk tartott, ritkás barna porfelhőt vert föl. Megállt a kaszáló szélén. Nyíltak az ajtók, egy öregúr meg egy tíz év körüli kislány szállt ki a kocsiból. Szellő sem rezdült, a teherautó felferte porfelhő mozdulatlanul állt.

– Utasokat visznek föl, mi? – kérdezte az öreg.

A kaszálót Donald Shimoda találta; így aztán én befogtam a számat.

– Igen, uram – felelte Shimoda széles mosollyal. – Ilyen szép napon repülni kell, ön is így gondolja, nem?

– És ha igen, akkor nem fog fönn velem mindenféle trükköket meg figurákat csinálni? – Ravaszán hunyorgott, figyelte, rájövünk-e, hogy a parasztos tájszólás mögött furfangos ész rejtőzik.

– Ha akarja, csinállok, ha nem akarja, nem.

– De az Isten pénzét, azt akarja érte, gondolom.

– Három dollár készpénzben, uram, és ezért kilenc-tíz percet tölthet a levegőben. Másodpercenként harminchárom és egyharmad centért. A legtöbbször azt mondják, megéri.

Furcsa és kellemetlen érzés volt, ahogy ott ültem tétlenül a pálya szélén, és csak figyeltem, hogyan csinálja a dolgát a tag. Tetszett, jó volt a szöveg. Annyira hozzászoktam ahhoz, amivel én beszélem rá a habozókat („*Odafönn garantáltan tíz fokkal hűvösebb van, emberek! Jöjjenek velem, föl az égre, ahol csak a madár jár, meg az angyalkák röpködnek! És csak három dollár, kotorjanak a zsebükbe, szedjék elő a bukszájukat...*”), eszembe sem jutott már, hogy másképp is lehetne.

Ha az ember egyedül szállítgatja az utasokat, abban mindig van valami kicsit idegesítő. Megszoktam már, de azért változatlanul tudtam: ha nem lesz utas, éhen maradok. Most, hogy csak ücsörögtem itt, és nem az ebédem függött a bevételtől, végre nyugodtan figyelhettem, mi is történik.

A lányka kissé hátrább állt meg és ő is figyelt. Szőke volt, a szeme barna, arccsókája komoly. Csak azért van itt, mert a nagypapája magával hozta. A kislány nem akar repülni.

A leggyakrabban épp fordítva van, a gyerekek akarnak repülni, a szülei meg aggályoskodnak, de ha az ember annyira benne van ebben a dologban mint én, szert tesz valamiféle hatodik érzékre, és én tudtam, hogy itt tölthetjük akár az egész nyarat, ez a kislány nem fog velünk repülni.

– Hát akkor melyikük lesz az, uraim, ...? – kérdezte az öregember.

Shimoda vizet öntött magának a termoszkupakba.

– Richarddal fog repülni. Nálam még tart az ebédszünet. Hacsak nem akar várni az úr.

– Dehogy, tőlem máris indulhatunk. El tud menni a farmom fölé?

– Persze – vágtam rá. – Csak mutassa majd, merre akar repülni, uram. – Kikaptam az alvócuccomat, a szerszámtartót meg az edényeimet a Fleet első üléséből, segítettem az öregnek bemászni az utasülésbe, és bekötöttem. Aztán besuppantam a hátsó ülésbe és bekötöttem magamat is.

– Berántod a srófort, Don?

– Ja. – Kezében a termoszkupakkal odajött és megállt a légsavar mellett. – Hogy akarod?

– Melegen, befékezve. Lassan húzd, óvatosan. A lendület ki fogja rántani a kezedből.

Bárki próbálta eddig a Fleet légsavarját berántani, mindig túlságosan gyorsan csinálták, akkor pedig – bonyolult okokból – a motor nem hajlandó beugrani. Ez a tag azonban olyan finoman ügyködött, mintha világegyetében csak ezt tette volna. Csattant az indítórugó, szikrák pattantak a hengeerekbe, és a vén motor már dolgozott is, ment minden mint a karikacsapás. A tag visszaballagott a saját gépéhez, letelepedett, és a kislányhoz kezdett beszélni.

Feldördültek a szilaj lóerők, kavargott a széna, a szalma, a Fleet a levegőben volt. Vagy harminc méter magasságig meredeken emelkedett (ha most leáll a motor, a kukoricában érünk földet), száznyolcvan méter (most már jó, ha most áll le, vissza tudunk fordulni és a kaszálóra szállhatunk), kétszázötven méter, nem emelkedtünk tovább. Víz-

szintesen repültem, a huzat cibálta az öreg kezét, de mutatta az ujjával az irányt délnyugatnak.

Három perce voltunk a levegőben, gazdasági épületek fölött köröztünk, az istállók színe mint az izzó széné, a fodormenta zöld tengerében elefántcsont ház. Mögötte veteményeskert: csemegekukorica meg fejes saláta meg paradicsom érik benne.

Az elől ülő öregember lenézett a köröző repülőgépből a Fleet szárnya és merevítőhuzalai keretezte farmjára.

Lent a tornácon megjelent egy asszony, kék ruháján fehér kötény, integetett. Az öreg is visszaintegetett neki. Később majd lelkesen fogják tárgyalni, milyen tisztán látták egymást, pedig hát az öreg a levegőben volt.

Végül is az utasom hátranézett rám, biccentett, elég volt, köszönöm, most már mehetünk vissza.

Repültem egy nagy kört Ferris fölött, hadd tudják meg a népek, hogy itt repülés folyik, és a kaszáló fölött spiráloztam le a magasságot, hogy azt is lássák, hová kell jönniük. Épp alaposan bedöntve, meredeken csúszattam a kukorica fölött, amikor a Travel Air elvált a földtől és egyenesen a farm irányába indult, ahonnan mi jöttünk.

Egy időben egy ötgépes repülőcirkusznál dolgoztam, és egy pillanatra megint előjött bennem az akkori nyüzsgő érzés... Az egyik repülőgép most emelkedik el az utassal, miközben a másik éppen leszáll. Puhán gördülve értünk földet, és a mező tulsó végére, az úthoz gurultunk.

A motor megállt, az öreg kikötötte magát, segítettem neki kikászálódni a gépből. A kezelőszabványból előhalászott egy briftnit, kiszámolta be-

lőle a bankjegyeket, és közben egyre a fejét csóválta.

– Hát ez nagyszerű dolog, fiam.

– Mi is így gondoljuk. Nem árulunk bővilit.

– A barátja, az az igazi eladó!

– Hogy micsoda?

– Megmondom magának. A barátja képes lenne az ördögnek pokoltüzet eladni, lefogadom, ha ezt meg tudta csinálni!

– De miért mondja ezt?

– Hát a kislány miatt, természetesen. Hogy rávette a repülésre Sarah-t, az unokámat! – Közben egy pillanatra sem tévesztette szem elől a Travel Airt. A most már távoli ezüst pontocska a farmház fölött körözött. Az öreg úgy beszélt, mint amikor egy nyugodt természetű ember azt látja, hogy az udvaron heverő száraz ág egyszer csak virágba borul, és érett almák teremnek rajta. – A leánykának születése óta rémes tériszonya van. Ha kicsit magasabbra kerül, sikítózni kezd, rettenetesen fél. Annak, hogy jószántából felmásszon egy fára, körülbelül annyi a valószínűsége, mint hogy puszta kézzel lódarazsat fogjon. A világért fel nem menne a létrán a galambdúrig sem, még ha az özönvíz nyaldosná is a talpát. A kislánynak fantasztikus érzéke van a gépekhez, egészen jól bánik az állatokkal is, de a magasságtól rémesen fél. Most pedig ott van ni, fenn a levegőben!

Az öreg beszélt tovább, a mai különleges napról meg más régebbi különleges alkalmakról is; felidézte, hogy valamikor, évekkel ezelőtt jártak ide légi-vagányok, Galesburgból jöttek át meg Monmouthból, ők is, akárcsak mi, kétfedelűekkel repültek, de

ők mindenféle bolond hengerbuckákat csináltak velük.

Néztem, ahogy a közeledő Travel Air egyre nagyobb lesz, olyan éles spirálban merül, amelyet én soha nem csinálnék egy kislánnyal, akinek tériszonya van, átcsúsztat a kukorica meg a kerítés fölött, és gyönyörű hárompont-leszállással érinti a fűvet, elképesztő nézni. Ha így képes letenni egy Travel Airt, akkor Donald Shimoda nagyon hosszú ideje repül már.

A repülőgép úgy gurult mellénk, és úgy állt meg, hogy a tag még egy gázfröccsöt sem adott közben. A légcsavar halk kattanással megállt. Közvetlen közletről vettem szemügyre. Egyetlen bogár nem volt rajta. A több mint két és fél méter hosszú légcsavarlapáton még egy légyhullát sem láttam.

Odaugrottam segíteni, kikötöttem a kislányt, kinyitottam neki az első ülés kis ajtaját, és megmutattam, hová lépjen, nehogy a szárny vászonborítása beszakadjon a lába alatt.

– No, hogy tetszett? – kérdeztem.

A kislány nem is hallotta.

– Nagypapa, nem féltém! Egy cseppet sem voltam megijedve, becsszó! A házunk akkorának látszott, mint egy kicsi babaház, és Anyu integetett, és Don azt mondta, csak azért féltém eddig, mert egyszer leestem, és meghaltam, és most már egyáltalán nem kell félnem többé! Nagypapa, pilóta akarok lenni! Kellene egy repülőgép, és én magam fogom a motort szerelni, és mindenfelé el fogok repülni, és én is viszek majd utasokat! Szabad?

Shimoda rámosolygott az öregre, és a vállát vonogatta.

– Sarah, a pilóta bácsi mondta neked, hogy te is repülő leszel?

– Nem, ő nem mondta, de az akarok lenni. A gépekkel tudok bánni, tudod te is!

– Jól van, megbeszélheted a dolgot édesanyáddal. Ideje hazamennünk.

Megköszönték a repülést, aztán elindultak a kis teherautó felé, az egyikük komótosan ballagott, a másikuk szökdécselve rohant. Mindketten kicsit megváltoztak attól, ami a kaszálón meg a levegőben történt velük.

Két autó érkezett, aztán még egy, és délre már nyüzsgött körülöttünk a sok ember, akik mind látni akarták Ferrist a levegőből. Lóhalálában lerepültünk tizenkét vagy tizenhárom felszállást, akkor elmentem a városba, a kúthoz, benzint hoztam a Fleetbe. Ezután megint jött néhány utas meg még egy páran, lassan beesteledett, de naplementéig röptettük az utasokat mindketten rendületlenül.

Valahol azt olvastuk, hogy a helységnek 200 lakosa van. Mire beesteledett, az volt az érzésem, hogy mindannyiukat megrepültettük, sőt még néhány környékbelit is.

A nagy forgalomban elfelejtettem megkérdezni Dont, mi is volt tulajdonképpen Sarah-val, mit is mondott a kislánynak, kitalálta csak azt a dolgot a halállal, vagy maga is hisz benne. És időről időre, amikor az utasok épp váltották egymást a gépben, újra meg újra alaposan megnéztem a Travel Airt. Makulátlan volt, sehol egy csöpp olaj sem, és úgy látszik, minden bogarat kikerült, holott nekem egy-két óránként meg kellett tisztítanom a hulláktól a szélvédőmet.

Már csaknem teljesen sötét volt, amikor befejeztük. Mire pedig kis bádögfőzőmbe beraktam pár száraz kukoricacsutkát, rá néhány darab faszenet, és begyújtottam, koromsötét lett. A tűz fénye tarkavidáman verődött vissza a mellettünk pihenő repülőgépekről meg az aranyszínű szalmáról körülötünk.

Számba vettem, mit rejt a konzervesdobozom.

– Van leves vagy hússzeletek vagy spagetti – mondtam. – De van körte meg őszibarack is. Kérsz forró őszibarackot?

– Tökmindegy – felelte csendesén. – Bármit adhatasz, de ha nem adsz semmit, úgy is jó.

– De ember, te nem vagy éhes? Kemény napunk volt!

– Amit felsoroltál, attól nem jött meg különösebben az étvágyam, hacsak nem a hússzeletektől, ha jók.

Elővettem a bicskámat – a svájci légierő tisztjei részére rendszerezítették, fogságból szökéshez kitűnő szerszám –, kinyitottam vele a húskonzervet meg a spagettist, és mindkettőt feltettem a főzőre.

Minden zsebem dugig volt pénzzel... a napnak ez a szaka kellemesnek ígérkezett. Előszedtem a bankjegyeket, számolni kezdtem, nem sokat törődtem vele, hogy kisimogatva, rendesen rakjam őket egymásra. 147 dollár jött ki, nekiálltam fejben osztani, ami nem igazán megy nekem.

– Akkor ez... akkor ez... lássuk csak...négy meg még kettővel ...negyvenkilenc startom volt ma! A Fleet meg én is túlrepültük a száz dollárt, Don! Akkor neked jóval kétszázon felül kellett kapnod... te többnyire két utast vittél egyszerre.

– A legtöbbször – felelte. – Ami azt a tanítót illeti, akit keresel... – szólalt meg aztán.

– Nem keresek én semmiféle tanítót – mondtam. – Pénzt számolok! Ebből a pénzből egy hétig kijövök, felőlem akár egy héten át szakadhat az eső!

Rám nézett, elmosolyodott.

– Ha majd már kilubickoltad magad a pénzben – mondta –, ideadnád a kaját?

Rengeteg ember, óriási tömeg, valóságos emberáradat mindenfelől, mind egyfelé törekszik, tülekedik, feléje, afelé az egy ember felé, aki ott áll közöttük, középen. Aztán mintha hatalmas óceánná olvadnának össze, mindjárt elborítják, beléjük fullad, de helyett jámi kezd az óceánon, füttyürészik, és eltűnik. Az óceán végtelen füves pusztává változik. Fehér-arany Travel Air siklik be, leszáll a fűre, a pilóta kiugrik az ülésből, és nagy ponyvát tart a levegőbe, rajta a felirat: REPÜLHET – 3 DOLLÁR – REPÜLHET.

Hajnali három órákor riadtam fel az álomból, pontosan emlékeztem minden részletére, és valamilyen okból nagyon örültem neki. Kinyitottam a szemem, a holdfényben ott állt a nagy Travel Air a Fleetem mellett. Shimoda a hálósákján ült, ugyanúgy, ahogy először megpillantottam, hátát a gépe bal kerekének támasztotta. Nem igazán láttam tisztán, egyszerűen csak tudtam, hogy ott van.

– Szia, Richard – mondta. – Megértetted belőle, hogy mi is történik?

– Mit értettem meg, miből? – kérdeztem vissza álomittasan. Még mindig mindenre emlékeztem, és

úgy éreztem, cseppet sem lep meg, hogy ébren van.

– Hát az álmodból. A fickóról meg a rengeteg emberről meg a repülőgépről – mondta türelmesen. – Kíváncsi voltál, ki vagyok, hát most már tudod, így van? Cikkeztek rólam az újságok: Donald Shimoda, akit Szerelőmessiásnak kezdtek nevezni, az Amerikai Avatár, aki egy szép nap huszonötezer ember szeme láttára eltűnt.

Igen, emlékeztem rá, egy ohioi kisvárosban olvastam valami ilyesmi cikket, az újságárus standján, a címoldalon volt.

– Donald Shimoda?

– Szolgálatodra – felelte. – Most már tudod, nem kell hát többet törnöd rajtam a fejed. Aludj nyugodtan tovább.

De még jó ideig gondolkoztam a dolgon, mielőtt újra elaludtam volna.

– Szabad-e ezt neked... nem hinném ... szóval, kaptál egy ilyen feladatot, messiásnak kell lenned. Azt várják tőled, hogy megváltsd a világot, vagy nem? Nem is tudtam, hogy egy messiás csak úgy ukmukfukk abbahagyhatja a dolgát, és mehet, amerre jólesik neki. – Főnt ültem a Fleet motorborításán, és különös barátom dolgain morfondíroztam. – Földobnál egy tizennégyes kulcsot, Don? Kösz.

A tag belekotort a szerszámtartóba, és földobta nekem a kulcsot. Akárcsak a többi szerszám ma reggel, vagy harminc centire tőlem ez is lelassult, és megállt, lassan pörögve lebegett a levegőben. De

abban a pillanatban, hogy hozzáértem, súlyosan nehezedett a markomba, megint hétköznapi krómvanádium villáskulcs volt. Persze, azért mégsem egészen hétköznapi. Mióta egy olcsó huszas kulcs egyszer eltört a kezemben, csak a létező legjobb szerszámokat vásároltam... ez itt például épp egy Snap-On, és minden szerelő tudja, hogy ilyet nem mindennap kap az ember a kezébe. Annyiba kerül, hogy ezért a pénzért akár aranyból is csinálhatnák, viszont öröm vele dolgozni, és akármit is próbáljon vele az ember, biztos lehet benne, hogy nem fog eltörni.

– Persze, hogy abbahagyhatja! Az ember akármit abbahagyhat, ha meggondolja magát és nem akarja tovább csinálni. Ha akarod, a lélegzést is abbahagyhatod. – Csak úgy szórakozásképpen lebegtetni kezdett egy csillagfejű csavarhúzó. – Szóval, abbahagytam a messiásságot, és ha az, amit mondok, kissé védekezésnek hat, az talán azért van, mert valóban még most is védekezem kissé a dolog ellen. Jobb így, mintha folytatnám a feladatot, és közben utálnám, amit csinálok. Egy jó messiás semmit sem utál, és szabadságában áll bármely utat járnia, amilyet csak jónak lát. És persze, ez mindenkire igaz. Mindnyájan Isten fiai vagyunk vagy a Lét gyermekei vagy a Tudat képzetei, vagy nevezd, ahogy akard.

A Kinner motor hengertartócsavarjainak anyáival kínlódtam éppen. Működik a jó öreg B-5 rendszeren ma is, hanem ezek az anyák minden száz repült óránként hajlandók kilazulni, és jobb, ha az ember az ilyesmit megelőzi. Most is, amikor az elsőre rátettem a kulcsot, negyed fordulatot lehetett

húzni rajta, dicsértem is az eszemet, hogy elhatároztam, végig ellenőrzöm őket ma reggel, mielőtt újra nekifogunk utasokat repültetni.

– Jó, jó, Don, de azt hiszem, mintha a messiásság mégiscsak valami más lenne, mint általában a foglalkozások, nem gondolod? El tudod képzelni Jézust, amint visszamegy fába szögeket kalapálni, hogy megéljen valamiből? Mégiscsak furán hangzik.

Meleg volt fönn ücsörögni a motorborításon, de mégsem éreztem igazán munkának. Minél inkább meg akarok valamit csinálni, annál kevésbé lehet munkáról beszélni. Nagyon jó érzés tudni, hogy a ténykedésem eredményeképpen most már biztosan nem repülnek el a hengerek a motorból.

– Szólj, ha kell még kulcs – mondta a tag.

– Nem kell. És véletlenül vagyok annyira fejlett szellemileg, hogy megállapítsam, ezek a te trükkjeid, Shimoda, egy közepesen fejlett elme szórakoztató hókuszpókuszai. Vagy esetleg egy kezdő hipnotizőréi.

– Hipnotizőr! Miket nem mondasz! De még hipnotizórnek lenni is jobb, mint messiásnak. Hogy az milyen unalmas! Igazán tudhattam volna előre, milyen rémesen unalmas lesz.

– Dehát tudtad – mondtam bölcsen. A tag nevetett. – Arra gondoltál-e valaha, Don, hogy esetleg mégsem olyan egyszerű ezt a dolgot abbahagyni? Biztos, hogy csak fogod magad, és éled a megszokott, rendes emberi életet?

Most már nem nevetett.

– Igazad van, persze – mondta, és beletúrt fekete hajába. – Ha bárhol sokáig maradtam, mondjuk

egy-két napnál tovább, az emberek már tudták, hogy más vagyok, mint ők. Valaki véletlenül nekem jön, a rák utolsó fázisában van, és meggyógyul, aztán egy hét sem telik bele, már megint ott állok egy tömeg közepén. Ezzel a repülőgéppel viszont folyton úton lehetek, senki sem tudja, honnan jöttem, hová megyek, és ez nekem tökéletesen megfelel.

– Nehezebb idő áll előtted, semmint gondolnád, Don.

– Hogy mi?

– Így van. A mi időfolyamunk az anyagtól a szellem felé mozog... nagyon lassan ugyan, de ez a mozgás mégis roppant jelentős. Nem hiszem, hogy a világ békén hagy.

– Dehát nem én kellek nekik, hanem a csodák! Azokat pedig megtaníthatom valaki másnak; legyen ő a messiás. Nem mondom meg neki, mekkora unalom vár rá. És különben is, „*Nem létezik akkora probléma, amekkora elől meg ne lehetne fuamodni*”.

Lecsusszantam a motorborításról a fűbe, és nekifogtam meghúzni az anyákat a harmadik és a negyedik hengeren. Nem mindegyik volt laza, de akadt köztük.

– Gondolom, ezt a Snoopy kutyától idézted, mi?

– Ha valami igaz, azt bárhonnán hajlandó vagyok idézni.

– Nem szökhetsz meg, Don! Mi van, ha én itt most rögtön elkezdelek imádni? Ha beleuntam, hogy folyton javíthatnom kell a motoromat, és könnyörögni kezdek neked, hogy ugyan gyógyítsd meg?

Figyelj, neked adom az utolsó krajcárt is, amelyet ma napnyugtáig megkeresek, ha csak arra megtanítasz, hogyan kell lebegni! Ha nem teszed meg, akkor tudni fogom, hogy imádkoznom kell hozzád, te Szent, aki azért jöttél le a földre, hogy megbocsátassanak az én bűneim!

A tag csak egyre mosolygott rám. Gondoltam, még mindig nem érti: nem szökhetsz el a feladata elől. Ha pedig ő nem fogja fel, honnan tudhatom én?

– Hozod az egész repertoárt, ahogyan az Indiáról szóló filmekben látni? Tömegek az utcákon, milliárd kéz próbál megérinteni, virágcsó meg tömjénfüst, ezüsttel átszótt szőnyegek, hogy azokon állva szólhass hozzájuk?

– Nem, nem. Hogy az ilyesmit nem állhatom, azt azért már akkor is tudtam, mielőtt a feladatra jelentkeztem. Így aztán az Egyesült Államokat választottam, és csak a tömegeket kaptam.

Látszott rajta, hogy fájdalmat okoz az emlékezés, és már megbántam, hogy egyáltalán szóba hoztam az egészet.

Últ ott a fűben, és nem is rám nézett, hanem keresztül rajtam, miközben beszélt tovább.

– El akartam mondani, hogy az Isten szerelmére, ha annyira vágytok a szabadságra és az örömré, miért nem veszitek észre, hogy nem magatokon kívül kell keresnetek? Jelentsétek ki, hogy szabadok vagytok, hogy örömben éltek, és valóban úgy lesz! Cselekedjétek úgy, mint akiknek birtokában van a szabadság és az öröm, és valóban a tiétek lesz! Richard, miért olyan rohadt nehéz ezt megérteni? De ők nem értették, a legtöbben nem is figyeltek rám.

A csodák, persze; – mint az autóversenyekre háborzongató baleseteket látni, úgy jöttek hozzám, hogy csodát lássanak. Eleinte borzasztóan nagy csatlódást érez az ember, aztán egy idő múlva már csak unja. El nem tudom képzelni, a többi messiás hogyan bírta ki.

– Hát így elmondva nem valami vonzó a dolog – mondtam. Meghúztam az utolsó anyát is, elraktam a szerszámokat. – Ma merre indulunk?

A tag odalépett a gépem pilótaüléséhez, és ahe-lyett, hogy letörölte volna a szélvédőről a bogárhullákat, csak végighúzta fölöttük a kezét, mire a szétkenődött apró lények életre keltek és elröppen-tek. Az ő gépének a szélvédőjét természetesen so- hasem kell pucolni, és most már tudtam, a motor- jának sincs szüksége soha semmiféle karbantartásra.

– Nem tudom – mondta. – Nem tudom, merre indulunk.

– Ezzel meg mit akarsz mondani? Te minden dolgok múltját és jövőjét tudod. Tudod te pontosan azt is, merre fogunk indulni!

Sóhajtott.

– Ja. De próbálok nem gondolni rá.

Miközben a hengereken dolgoztam, egy darabig azon töprengtem, hogy mást sem kell tennem, csak együtt maradni ezzel a fickóval, és semmi gondom nem lesz többé, semmi baj nem történhet, minden gyönyörűen alakul majd. Hanem ahogy ezt most mondta: De próbálok nem gondolni rá, arról egy- szeriben eszembe jutott, hogyan is járt az erre a vi- lágra küldött többi messiás. A józan eszem azt kö- vetelte, hogy felszállás után forduljak délnek, és

igyekezzek olyan messzire kerülni ettől a tagtól, amilyen messze csak bírok. De mondtam már, hogy ha az ember így magában repülget, előbb-utóbb magányossá válik, és én örültem, hogy ráakadtam, mert végre dumálhattam valakivel, aki tudja, mi a különbség a csűrő meg a függőleges vezérsík között.

Délnek kellett volna fordulnom, de mellette maradtam felszállás után, és északnak repültünk meg keletnek, annak a jövőnek elébe, amelyre meg- próbált nem gondolni.

Hol tanulod te ezeket a dolgokat, Don? Annyi mindent tudsz, persze lehet, csak én gondolom, hogy tudod. De nem. Te tényleg sokat tudsz. Valamiféle gyakorlással szerezted a tudást? Kell hozzá valamilyen edzés, hogy valaki mesterré legyen?

– Az ember kap egy könyvet, azt kell elolvasnia.

Kiterítettem egy frissen mosott selyemsálat a merevítőhuzalokra száradni, és csodálkozva néztem a tagra. – Egy könyvet?

– *Útmutató megváltóknak*. Afféle mestereknek szóló biblia. Ha érdekel, van nálam valahol egy példány.

– Persze, hogy érdekel! Úgy érted, szabályos könyv, amelyből megtudod... ?

Kotorni kezdett a Travel Air ülésének fejtámasza mögötti csomagterben, végül előhúzott egy kis kötetet, szarvasbőrbe kötve.

A Messiás Kézikönyve

Emlékeztető a Fejlett Lélek számára

– Mit akarsz azzal, hogy *Útmutató megváltóknak*? Ennek a könyvnek itt az a címe, hogy *A Messiás Kézikönyve*.

– Valami ilyesmi. — Nekifogott összeszedni a gépe körül heverő holmikat, mint aki úgy látja, itt az ideje továbbállni.

Belelapoztam a könyvbe. Velős mondasok voltak benne, rövid szakaszokba tömörítve.

Távlát –

használd, vagy vedd el.

*Ha a könyvben idáig értél, elfeleded, hogy ami körülvesz,
nem a valóság.*

Gondold meg ezt.

*Ne feledd, honnan jöttél,
hová tartasz, és miért teremtetted
a zűrzavart, melynek közepében ülsz.*

*Szörnyűséges halál vár rád, ne feledd.
Sokat tanulhatsz, s élvezni is
jobban fogod, ha a tényeket
eszédben tartod.*

Halálodat mégis komolysággal kezeld.

*Ha nevetve még a vesztőhely felé,
fejletlenebb létformák nem értenek,
s bolondnak tartanak
még a végén.*

– Don, olvastad, mi áll itt a távlatok elvesztéséről?

– Nem én.

– Az, hogy halálok halálával kell meghalni.

– Nem muszáj. A körülményektől függ, meg attól, miként akarod elrendezni a dolgaidat.

– Te halálok halálának nézel elébe?

– Nem tudom. De nem sok értelme lenne, nem gondolod, most, hogy már abbahagytam a dolgot? Igazán elégséges lesz valami csendes kis mennybemenetel. Pár héten belül, ha elvégeztem, amiért jöttem, eldöntöm.

Jól leszúrtam, hogy hülyéskedik velem, és akkor még nem tudtam, mennyire komolyan gondolta a pár hetet.

Belemélyedtem a könyvbe. Tényleg olyan bölcsességek álltak benne, amelyekre egy mesternak szüksége lehet.

Tanulni

*annyi, mint felismerni,
amit régóta tudsz.*

*Cselekedni: bizonyosságot tenni
arról, hogy tudod.*

*Tanítani: emlékeztetni másokat,
hogy tudják ők is, ugyanolyan jól.*

*Valamennyien tanulók,
cselekvők, tanítók vagytok.*

*Kötelességed
minden életben egy van csupán:
Légy hű magadhoz.*

*Hűnek lenni bármi vagy
bárki máshoz: nemcsak
lehetetlen, hanem
ismertető jegye a hamis
messiásnak.*

*A
legegyszerűbb kérdések
a legfontosabbak.*

Hol születted? Hol van otthonod?

Mit teszel?

*Gondolkodj el
e kérdéseken néha, és
figyeld, miként változik,
amit felelsz.*

*Azt
tanítod legjobban, amit
magadnak kell leginkább
megtanulnod.*

– Nagyon hallgatag vagy, Richard – mondta Shimoda, és mintha azon lett volna, hogy beszél-gessünk.

– Ja + feleltem, és olvastam tovább. Ha ez a könyv kizárólag a mestereknek szól, hát csak nem hagyom ki.

*Éj
Úgy, hogy soha
ne szégyelled, ha a világ
megtudja, mit teszel,
mit mondasz,
még akkor is, ha nem igaz,
amit a világ
megtudott.*

*Barátaid
jobban ismernek téged
találkozásod első percében, mint
ahogy
ismerőseid megismerhetnek
ezer év
alatt.*

*A
legkönnyebb
elkerülni a felelősséget,
ha kijelented: „Enyém
a felelőség.”*

Furcsa dolgot vettem észre a könyvben.

– Don, ebben nincsenek az oldalak megszámozva.

– Nincsenek – mondta. – Csak fel kell ütni ta-lálomra, és azt fogod benne olvasni, amire éppen a legnagyobb szükséged van.

– Varázkönyv!

– Dehog. Bármilyen könyvvel megteheted ugyanezt. Ha eléggé figyelmesen olvasol, akár bár-melyik régi újsággal is. Sohase próbáltad még, ha valamin nagyon töröd a fejed, fogsz egy épp a kezed ügyébe eső könyvet, felütöd, és megnézed, mit kö-zöl veled?

– Soha.

– Hát, egyszer próbáld meg.

Megpróbáltam. Behunytam a szemem, és arra gondoltam, vajon mi történik velem, ha még soká-ig maradok ezzel a különös emberrel. Jópofa dolog vele lenni, de nem tudtam szabadulni attól az ér-zéstől, hogy cseppet sem jópofa dolgok fognak vele történni hamarosan, és nem akartam itt lenni, amikor bekövetkeznek. Erre gondoltam, és be-hunyt szemmel felütöttem a könyvet, kinyitottam a szemem, és ezeket olvastam.

*Életutadon
A benned élő, tanuló lény vezet,
a játékos szellem,
aki
igazi önmagad.*

*Ne fordulj el
a lehetséges jövőktől,
mielőtt meg nem bizonyosodtál, hogy nincs
mit tanulnod belőlük.*

*Szabadságodban áll
meggondolnod magad. Választhatsz
másik jövőt, vagy
másik
múltat.*

Másik múltat választani? Hogyan kell ezt érteni, átvitt értelemben, vagy szó szerint... vagy hogy? – Megáll az eszem, Don. El sem tudom képzelni, hogyan tanulhatnám én ezt meg.

– Gyakorlás kérdése. Egy kis elmélet és rengeteg gyakorlás – mondta. – Beletelik vagy másfél hétbe.

– Másfél hét?

– Ja. Higgy benne, hogy tudod az összes választ, és tudni fogod az összes választ. Higgy benne, hogy mester vagy, és az leszel.

– Sose mondtam, hogy mester akarok lenni.

– Így igaz – felelte. – Sose mondtad.

De a könyvet nem adtam vissza, és a tag nem is kérte soha.

A Közép-Nyugaton élő farmereknek jó földek kellene, hogy jól megéljenek belőlük. Így van ez a vándorcigány-repülőkkel is. Közel kell kerülniük az ügyfelekhez. Olyan terepet kell találniuk, amely nincs messzebb néhány háztömbnyi távolságnál a település szélétől, füves vagy tarló; nincsenek a közelben tehének, hogy leleljenek a vásznat a szárnyakról; út mentén húzódjon, hogy kocsival oda lehessen jönni; legyen a kerítésén bejárat a népeknek; úgy feküdjön, hogy a leszálló gépnek sehol se kelljen házak fölött alacsonyan besiklania; legyen a talaja eléggé sima ahhoz, hogy ne rázza szét a 80 kilométerórás sebességgel guruló repülőgépet; megfelelően hosszúnak is kell lennie, hogy rezzenéstelen nyári hőségben is biztonságosan lehessen leszállni rá és felszállni róla; és a tulajdonosa járuljon hozzá, hogy egy egész napon át repülőtéren használják a földjét.

Ezen gondolkodtam, amikor szombat reggel északnak indultunk, a messiás meg én. Háromszáz méterrel alattunk lassan, aranyos-zölden kúszott alá a táj. Donald Shimoda Travel Airje a jobb szárnyvégem mellett dörgött, tükrőfényes festésén szikrázott a napfény. Gyönyörű repülőgép, gondol-

tam, de az igazi, kemény légivagánykodáshoz kicsit nehéz. Igaz, hogy két utast lehet vinni vele egyszerre, de kétszer olyan súlyos is mint a Fleet, ezért aztán jóval hosszabb placcra van szüksége a fel- és leszálláshoz, mint az én gépemnek. Valamikor nekem is Travel Airem volt, de aztán elcseréltem a Fleetre, amellyel zsebkendőnyi helyekre is le lehet szállni, márpedig a városok közelében leginkább csak ilyeneket találni. A Fleettel elegendő nekem egy 150 méteres csík, a Travel Airhez meg kell 300–400 méter is. Ha a taggal akarok maradni, engem is kötni fognak a repülőgépe teljesítményhatárai.

És pontosan abban a pillanatban, amikor ezt gondoltam, megláttam egy szép kis legelőt az alattunk elmaradó város szélén. Fele akkora pászta volt, mint az errefelé szokásos, 450 méteres földek, a másik felét nyilván eladták a városnak, láthatóan baseball-pályának.

Tudtam, hogy Shimoda gépével nem lehet erre a legelőre leszállni. A bal szárnyvégre állítottam apró madaramat, föléptem az orrát, üresjáratig lekaptam a gázt, és merültem mint a balta a pálya felé. Rögtön a kerítés után huppantam a fűre, és amikor kis gurulás után megálltam, még volt is előttem hely bőven. Csak amolyan kis bemutatónak szántam a dolgot, megmutatni, mit tud a Fleet, ha jó kezekben van.

Gázfröccsel sarkon fordultam, hogy újra elstartoljak, amikor egyszerre csak ott volt előttem a Travel Air, láthatóan lefelé igyekezett. A farka lenn, a jobb szárnya az égre mered, olyan volt, mint egy kondor, amely épp egy cirokseprűre készül leszállni.

Alacsonyan volt már, lassan repült, a hátamon felállt a szőr. Most jön a katasztrófa. A Travel Air 80-nál átesik, a kerítés fölött még legalább 100-nak kell lennie benne, ez a szerkezet itt most rettentően össze fog gyűrődni. Ehelyett azonban azt láttam, hogy az arany- és hősínű repülőgép megáll a levegőben. Úgy értem, repült persze, de a sebessége nem lehetett több 50 kilométernél, holott a típus 80-nál átesik, most meg, gondolják el, fogja magát és megáll a levegőben, hogy aztán lehetőleg három ponton a fűre libbenjen. Fele, na jó, háromnegyede annyi helyre sem volt szüksége a leszálláshoz, mint nekem a Fleettel.

Csak ültem az ülésben, és pislogtam, ő meg mellém gurult, és kikapcsolta a motort. Amikor látta, hogy miközben én is kikapcsolom a magamét, még mindig bambán bámulok rá, átszólt: – Jó kis placcot találtál! Egy ugrás ide a város, mi?

Már érkeztek is az első ügyfelek, két fiú egy Honda-motoron, jöttek megnézni, mi lesz itt.

– Mi van, mit akarsz a várossal? – kérdeztem ordítva, mert még süket voltam a motorzajtól.

– Csak annyit, hogy itt van fél háztömbnyire!

– Nem, nem erről van szó! MI VOLT EZ A LESZÁLLÁS? Egy Travel Airrel! Hogy a csudába tudtál ide leszállni?

Vidáman intett felém.

– Varázslat!

– Ne, Don... tényleg! Néztem, hogyan szálltál le!

Látta, hogy magamon kívül vagyok, hogy alaposan megrémültem.

– Richard, akard tudni, hogyan kell csavarkulcsokat lebegtetni, meg minden nyavalyát meggyógyítani, meg vizet borrá változtatni, meg hullámon járni, meg Travel Airekkel 30 méteres fűzseb-kendőn leszállni? Érdekel, hogyan történnek ezek a csodák?

Olyan érzésem támadt, mintha lézersugarat irányítana rám.

– Azt akarom tudni, hogyan szálltál le ide...

– Figyelj – kiáltotta át hozzám a másik gépből. – Ez a világ? És minden, ami csak található benne? Illúziók, Richard! Csupa-csupa illúzió! Képes vagy végre megérteni? – Már nem intett, nem mosolygott; mintha egyszeriben rettenetesen dühbe gurult volna, amiért én nem jöttem erre rá már réges-rég.

A motorbicikli az ő gépe farkánál állt meg; a fiúkon látszott, alig várják, hogy repülhessenek.

– Ja – értelmesebb válasz nem jutott eszembe. – Értettem, illúziók. – Aztán a fiúk sürgetni kezdtek, hogy repülhessenek, és rám maradt, hogy – mielőtt ő rohanna ide – megkeressem a terep gazdáját, és megkérjem, engedje meg, hogy a legelőjéről repüljünk.

Ahhoz, hogy érzékeltetni tudjam, hogyan csinálta aznap a startokat és a leszállásokat a Travel Air, úgy kell fogalmaznom, hogy olyan volt, mintha nem valódi Travel Air lett volna. Mintha valójában egy E-2 Cub repülőgép vagy egy helikopter bújna Travel Air-jelmezbe. Azt, hogy egy tízennégyes villáskulcs súlytalanul lebeg a levegőben, valamilyen okból egyszerűbb volt számomra elfogadni, mint látni, hogy Shimoda gépe, benne a két utassal is, 50 kilométeres sebességnél elemelke-

dik a földtől. Egy dolog hinni a levitációban, ha az ember szeme láttára történik, és megint más hinni általában a csodákban.

Egyre azon gondolkoztam, amit Shimoda olyan vad indulattal vágott oda nekem. Illúziók. Hallottam én ezt már... kiskoromban, amikor bűvészkedni tanultam – *bűvészek* mondták ezt! Gondosan elmagyarázták nekünk: – FigyeljeteK, amit most látni fogtok, abban semmi csoda nincs; nem igazán varázslat. Valójában látszat-hatásról van szó, a varázslat illúziójáról. – És azzal csillárt húztak elő egy dióból, teniszütővé változtattak egy elefántot.

Mintha a belső megvilágosodás pillanata jött volna el, kikaptam a zsebemből A Messias Kézikönyvét, és felütöttem. Az oldalon mindössze két mondat állt.

*Olyan
gond nincs, amely ne hozna
kezében ajándékokat
neked.*

*A gondokat azért keresed,
mert szükséged van
ajándékaikra.*

Nem tudtam pontosan, miért, de ahogy elolvastam a két mondatot, csillapulni kezdett bennem a zűrzavar. Addig olvastam újra meg újra, amíg betéve nem tudtam őket.

A város neve Troy volt, és az itteni legelő ugyanolyan jónak ígérkezett számunkra, amilyen a Ferris melletti rét volt. De Ferrisben kellemes nyugalmat

éreztem, itt viszont valami feszültség volt a levegőben, ami sehogy sem tetszett.

A repülés, utasaink számára talán életük legnagyobb élménye, számomra rutinmunka volt, melyet most beárnyékkolt a furcsa bizonytalanság. Nekem a kalandot a tag jelentette, akivel itt együtt repültem... az a lehetetlen mód, ahogy a repülőgépet mozgatni volt képes, és a különös dolgok, amelyeket magyarázatképpen mondott.

A troyiakat legfeljebb annyira képesztette el a Travel Air csodálatos repülése, amennyire én meglepődtem volna, ha egy hatvan éve néma harang váratlanul elkongatja a deket... Ők nem tudták, hogy egyszerűen nem történhet meg az, ami történik.

– Köszönjük a repülést! – mondták, meg azt hogy: – Maguk csak ebből élnek... dolgozni nem dolgoznak? – meg: – Miért éppen ezt a porfészket választották, Troyt? – meg azt, hogy: – Jerry, a farmod csak akkorca, mint egy cipőskatulya!

Forgalmas délutánunk volt. Rengeteg repülni vágyó jött ki hozzánk, látszott, hogy ma rengeteg pénzt keresünk. Mégis, valami egyre azt mondogatta bennem, tűnés innen, tűnés innen, tűnj el erről a helyről. Intett már ez a belső hang máskor is, korábban, és mindig nagyon megbántam, hogy nem hallgattam rá.

Három óra körül elfogyott a naftám, kikapcsoltam a motort, és két húszliteres kannával már kétszer megjártam az utat oda-vissza a Skelly benzinkúthoz autóbenzínért, amikor rádöbentem, hogy még egyetlenegyszer nem láttam a tagot tankolni a Travel Airt. Lehet, hogy valamikor Ferris előtt

megtette, de azóta egy csepp benzin nem sok, annyit sem csurgatott a gépébe, és én most már legalább hét órát láttam repülni, nyolcat lassan, anélkül, hogy akár benzint, akár olajat töltött volna a Travel Airbe. És hiába tudtam, hogy a tag jó ember, semmiképpen nem ártana nekem, megint félni kezdtem. Ha az ember nagyon figyel, a legkisebb fordulaton járhatja a motort, a legsoványabb keverékkel, sima utazórepülésben kihúzhat öt órát egy Travel Airrel a levegőben. De fel- és leszállásokat gyártani nyolc órán át, hát azt semmiképpen.

Shimoda repült rendületlenül, vitte az egyik utast a másik után, miközben én betöltöttem a normálbenzint a szárnyközép-tankomba meg egy adag olajat a motorba. Hosszú sor várt repülésre... mintha a tag nem akart volna nekik csalódást okozni.

De amikor épp besegített az ülésbe egy férfit meg a feleségét, elkaptam egy pillanatra. Igyekeztem olyan nyugodtan és tárgyilagosan beszélni, amennyire csak telt tőlem.

– Don, hogy állsz üzemanyaggal? Kell nafta? – A szárnyvégénél álltam, egy üres húszliteres kannával a kezemben.

Fölhúzott szemöldökkel, meglepődve nézett rám, mintha azt kérdeztem volna tőle, gondoskodni kell-e levegőről ahhoz, hogy lélegzetet vegyen.

– Nem kell – felelte, én meg úgy éreztem magam, mint egy csökkent értelmű első elemista az utolsó padban. – Nem, Richard, nincs szükségem naftára.

Felháborodtam. Értek valamicskét a repülőgépmotorokhoz meg az üzemanyaghoz is.

– Na jó, – förmedtem rá –, hát esetleg némi uránra?

Elnevette magát, egyszeriben nem volt már elutasító.

– Nem, kösz. Tavaly teletankoltam. – Aztán már benn is volt a pilótaülésben, és indult az utasokkal, azzal a természetfölötti helyből felszállással.

Először azt kívántam, menne minden utas a fenébe, haza, aztán, hogy hagynánk őket mi a fenébe, és tűnnék el innen mielőbb, aztán már csak, hogy nekem lenne elég eszem ahhoz, hogy mennék el innen, de rögtön. Minden vágyam az volt, hogy elstartoljak, és keressek egy szép, nagy, üres placcot, jó távol mindenféle várostól, aztán ott csak ülhessek és töprenghessek, leírhasam a naplómba mindazt, ami történt, és megpróbáljak kiokosodni belőle.

Kimásztam a Fleetből, és pihenőt tartottam, amíg csak Shimoda megint le nem szállt. Akkor odamentem a pilótaüléséhez, a nagy motor erős légcsavarszele kavarta körülöttem a fűszálakat.

– Don, én egy időre kirepültem magam. Elindulok, valahová távol a városoktól, egy kicsit semmíteni. Jó volt együtt repülni veled. Viszontlátásra valamikor, oké?

Szempillája sem rebtent.

– Még egy felszállás, aztán jövök veled. A fickókat vártam.

– Rendben.

A fickót egy viharvert tolószékben tolták hozzánk a legelőre. Úgy gubbasztott a székében, mint ha egy óriás kéz félig szétmorzsolva belepréselte volna. De itt volt, mert repülni akart. Vagy har-

mincan-negyvenen tátották rá a szájukat, volt, aki csak az útról, a kocsijából, de voltak, akiket a kíváncsiság ki is hajtott belőle, érdeklődve figyelték, hogyan fogja Don a fickót a tolószékből a repülőgépbe ültetni.

Shimodának szemlátomást semmi gondot nem okozott az ügy.

– Repülni akar? – kérdezte. A tolószékben ülő fickó arca kínosan mosolyra torzult, oldalvást megbiccentette a fejét.

– Hát akkor tessék, fogjunk hozzá! – mondta Shimoda nyugodtan, mintha olyan valakihez szólna, aki sokáig várákozott a pálya szélén, és most eljött az ideje, hogy megint beszálljon a játékba. Így utólag visszagondolva, talán csak a nyomaték volt szokatlan, amellyel beszélt. Tárgyilagosan hangzott, ugyanakkor parancsként is: Shimoda elvárja, hogy a fickó, semmi kifogás, pattanjon fel a tolószékből és üljön be a repülőgépbe. Ami ezután történt, olyan volt, mintha a fickó egy nyomorék-szerrep utolsó felvonását játszáná el, és ezzel be is fejezné a szerepet. Az egész színpadiasan hatott. A nehézségi erő úgy hullt le a fickóról, mintha soha nem is létezett volna, a férfi elképedten, sietős léptekkel indult a Travel Air felé.

A közvetlen közelében álltam, hallottam a hangját.

– Mit csinált? – suttogta. – Mit tett velem?

– Akar repülni vagy nem? – kérdezte Shimoda. – Három dollár az ára. A felszállás előtt fizetendő.

– Repülni akarok! – mondta a férfi. Shimoda nem segített neki beszállni az ülésbe, ahogyan pedig más utasoknak szokott.

Most már mindenki kiugrott a kocsijából – a nézők felől izgatott moraj hallatszott, aztán dőbent csend lett. Tizenegy éve, amióta a teherautójával lezuhant egy hídról, a fickó egyetlen lépést sem volt képes megtenni.

Izgatott örömmel, mint a gyerek, aki lepedők-ből szárnyakat eszkábál magának, a férfi felpattant a gépre, és behuppant az ülésbe, közben hadonászott, mintha most kapta volna a karjait, boldogan próbálgatta az új játékot.

Mielőtt bárki megszólalhatott volna, Shimoda gázt adott, és a Travel Air már fel is gördült a levegőbe, élesen bedöntve fordult a fák fölött, és meredeken, szélvészfént emelkedni kezdett.

Lehet egy pillanat örömteli és rémületes egyben? Még egész sor ilyen pillanat következett. Csoda történt, mert mi másnak lehetne nevezni egy ember csodálatos gyógyulását, egy emberét, aki láthatóan megérdemli, hogy meggyógyuljon, mégis valami hátborzongató lógott a levegőben, érezni lehetett, hogy valami nem jó vár a két emberre, ha visszatérnek a légből. A tömeg egyetlen feszült ideggubancként várákozott, márpedig az ideggubancba feszült tömeg, az csőcselék, a csőcselék pedig egyáltalán nem jó dolog. Múltak a percek, a pillantások szinte felnyársalták az égen gondtalanul szárnyaló, apró kétfedelűt, és valami kegyetlen dolog volt készülőben.

A Travel Air néhány nagy, laza nyolcast rajzolt az égre, majd szűk merülőspirállal a kerítés fölött termett, hogy aztán lebegve, akár valami lassú, zajos repülő csészealj, földet érjen. Ha a tagnak lett volna egy csöpp esze, a legelő túlsó végén szállítja

ki az utasát, ész nélkül elstartol újra, és eltűnik. Még több ember érkezett; egy hölgy rohanva tolt egy újabb tolószéket.

Shimoda azonban a tömeg felé gurult. Amikor odaért hozzánk, elfordította a gép orrát, nehogy valaki beleakadjon a légcsavarba, és kikapcsolta a motort. Az emberek odarohantak az utasüléshez, egy pillanatig azt hittem, letépik a vásznat a törzsről, hogy hozzáférjenek a két bennülőhöz.

Gyávaság volt-e? Nem tudom. Odaléptem a repülőgépemhez, pumpáltam egyet-kettőt a gázkarral, ráadtam a gyújtást, és berántottam a srótot. Be-pattantam az ülésbe, szélbe fordítottam a Fleetet, és elstartoltam. Az utolsó, amit Donald Shimodából láttam, az volt, hogy az ülése peremén ül, és körülfogja a csőcselék.

Keletnek fordultam, aztán délkeletnek, és az első nagyobb terepen, amelyet megpillantottam, és láttam, hogy árnyat adó fák állnak a szélén, meg valamilyen víz is folyik mellette, amelyből inni lehet, leszálltam, hogy ott töltssem az éjszakát. A placc jó messze volt mindenféle várostól.

6

A mai napig nem tudom megmondani, mi jött rám. Eluralkodott rajtam az a furcsa, baljós érzés, és elűzött még egy olyan különös, érdekes tagtól is, amilyen pedig Donald Shimoda volt. Ha a balvégzettel kell bratyiznom, maga a Messiás sem tarthat a környéken.

Méla csönd ülte meg a mezőt, a zöld síkság némán tárult ki az égnek... csak a kis patak csobogott, de nagyon oda kellett figyelnem, hogy halljam. Ismét magam vagyok, egyedül. Az ember képes a magányt megszokni, de ha a magánya csak egyetlen napra is megszűnik, utána kezdheti a megszokást előlről.

– Oké, egy darabig egészen jó volt – mondtam hangosan a zöld fűnek. – Jó volt, és lehet, hogy sokat tanulhattam volna is a tagtól. De elegendő lett a sok emberből, még ha örömködnék is. Ha meg elkapja őket a rémület, akkor vagy nekifognak keresztre feszíteni valakit, vagy imádni kezdik. Sajnálom, ez nekem sok!

Alighogy kimondtam a szavakat, megakadtam. Pontosan ugyanilyeneket szólhatott volna Shimoda is. Vajon miért maradt ott? Bennem szólni kez-

dett a vézscsengő, hogy el kell tűnni, pedig én nem is vagyok messiás.

Illúziók. Mit értett ezen? Mindabból, amit mondott vagy tett, számomra ez látszott a legfontosabbnak. Milyen indulatosan vágta oda: – *Csupa-csupa illúzió!* –, mintha kalapáccsal akarná beleverni a fejembe az állítását. Ez probléma volt, és szükségem volt a tanulságára, csakhogy még mindig nem tudtam, mit is jelent az egész.

Egy idő múlva tüzet raktam, és szójababos húsból és megszáradt spagettiből meg háromnapos hot-dogokból, amelyeket ajánlatos volt újra főzni, amolyan maradék-gulyást kotyvasztottam magamnak. A szerszámtartóm a kajástáska mellé volt begyűrve, és magam sem tudtam, miért, előkotortam belőle a tizennégyes kulcsot, megnéztem, megtörtültem, és kavargatni kezdtem vele a gulyást.

Mondtam már, hogy egyedül voltam, közel-távol egy lélek sem, aki megláthatott volna, ezért amúgy heccből megpróbáltam lebegtetni a kulcsot, ahogy a tagtól láttam. Pontosan függőlegesen fölföl dobtam, és ahogy rávillantottam a szemem, amikor megállt a levegőben és elindult visszafelé, egy fél pillanatig mindig az volt a benyomásom, hogy lebeg. De aztán nagyot puffant a fűvön vagy a térdemen, és a benyomásnak nyoma sem maradt. Pedig egy és ugyanaz a kulcs volt... Ő hogyan csinálhatta?

Ha ez mind illúzió, Shimoda úr, akkor mi az, ami valós? És ha ez az egész életünk illúzió csupán, miért éljük egyáltalán? Végül is feladtam. Egypár-szor még földobtam a kulcsot, aztán abba hagytam. És amikor abba hagytam, hirtelen öröm fogott el,

egyszeriben boldog lettem, hogy itt vagyok, ahol vagyok, és azt tudom, amit tudok, ha ez nem is válasz a lét kérdéseire, de még az illúziókra sem.

Ha magam vagyok, néha dalolgatni szoktam.

– *Ó, én meg a jó öreg FESTÉKES!* – zendítettem rá most is, és mint a rajongó szerelmes, megsimogattam a Fleet szárnyát (senki se hallhatta, tudják). – *Kószálunk a kék égen... szállunk mezőről mezőre, míg csak valamelyikünk fel nem adja...* – Rögtönözgettem a dallamot is, a szöveget is, fújtam tovább. – *És én biztos nem adom fel, Festékes... Amíg a FŐ-TARTÓD meg nem roppan... de akkor legfeljebb betekerem kötöződróttal... és szállunk tovább... RÖPÜ-LÜNK TOVÁBB...*

Ha jó hangulatban vagyok, és belejöttem, se vége, se hossza a verselésnek, a rímekre nem sokat adok. Nem töprengtem már messiás-problémákon, úgysem voltam képes rájönni, kicsoda a tag és mit is akar, így aztán abba is hagytam a fejtörést, és gondolom, ettől lettem jókedvű.

Tíz óra már jóval elmúlt, mire kihunyt a parázs, és elfogyott a nótás kedvem.

– Akárki légy is, Donald Shimoda – mondtam, miközben szétgöngyöltem a hálósákomat a Fleet szárnya alatt –, jó repülést kívánok neked, tömegek nélkül. Ha neked is ez a kívánságod, persze. Nem is, visszavonom. Azt kívánom neked, szeretett, magányos messiásom, hogy bármi is az, amit szeretnél megtalálni, találj meg.

Lehúztam az ingemet, a zsebéből kipottyant Shimoda kézikönyve, és olvasni kezdtem, ahol ki-nyílt.

*A köteték
mely igaz családod összefűzi,
nem a vér, hanem
az egymás élete iránti tisztelet
s a benne felt öröm.*

*Ritka, hogy egy család
tagjai egyazon
fedél alatt
nevelkedjenek.*

Képtelen voltam rájönni, hogyan alkalmazhatnám ezt most magamra, és ebből azt is megtanultam, hogy soha ne használjam egyszerűen a könyvet a saját fejem helyett. Bevacoltam a takaró alá, és akár ha egy lámpát leoltanak, már aludtam is, édesen, álmok nélkül a fölém boruló égbolt alatt, melyen sok ezer csillag ragyogott – lehet, hogy illúziók, de annyi bizonyos, hogy gyönyörűek.

Amikor ébredezni kezdtem, éppen virradt, rózsaszín fények és arany árnyak villódtak. De nem a fényre riadtam fel, hanem mert valami, bár ropant gyengéden, de megérintette az arcomat. Először azt hittem, szellő sodorta fűszál. Másodsorra már kapcsoltam, hogy valami bogár lehet; hogy elhessegessem, legyintettem és majd eltört a kezem... egy tizennégyes villáskulcs túlságosan kemény ahhoz, hogy az ember csak úgy rácsapjon. Egyből felébredtem. A kulcs lelibbent a csűrőfelfüggesztés

vasalásáról, egy pillanatra megpihent a fűben, majd megint felemelkedett, és pompásan lebegett a levegőben. Már teljesen ébren, tátott szájjal figyeltem, ahogy nagyon lassan visszaereszkedett a fűre, elfeküdt, és többé nem mozdult. Mire elszántam magam, hogy felveszem, már ismét az általam jól ismert és kedvelt, régi jó tizennégyes kulcs volt, súlyos és megbízható, szinte alig várta, hogy nekiessem vele azoknak a rendetlenkedő csavaroknak meg anyáknak.

– A szentségit!

Gyerekkoromból eredő gátlás bennem, hogy általában nem használlok ilyen szavakat, hogy a szentségit meg hogy átkozott, de most nagyon elképedtem, és ugyan mi mást mondhattam volna? Mi történik a villáskulcsommal? Donald Shimoda legalább száz kilométerre van tőlem valahol, túl a horizonton. Felkaptam a szerszámot, vizsgálgattam, egyensúlyozgattam a tenyeremen, és úgy éreztem magam, mint egy majom a történelem előtti időkből, amely képtelen megérteni, hogy a szeme láttára forog egy kerék. Kell, hogy legyen valamilyen egyszerű, érthető oka a dolognak...

Végül is bosszankodva feladtam, visszadobtam a kulcsot a szerszámtartóra, és tüzet gyújtottam, hogy bundás kenyeret süssek magamnak. Senki és semmi nem siettetett. Ha úgy tartja kedvem, akár egész nap itt maradhattam.

Egyszerűen lehetetlen volt, hogy a hang Shimoda repülőgépeé legyen, lehetetlen volt, hogy a Közép-Nyugat kismillió mezeje közül pont ezen az egyen bárki is rám akadjon, mégis rögtön tudtam, hogy ő az, és füttyüreszni kezdtem... lestem a piruló

kenyeremet meg az eget, és azon törtem közben a fejem, mi is legyen az a higgadt mondat, amellyel majd üdvözölni fogom, ha leszállt.

Tényleg a Travel Air volt, megsturcolta a Flee-tet, látványos emelkedőfordulóval húzta föl, csúsztatott egy marha nagyot, és százzal szállt le, pontosan annyival, amennyivel a Travel Airrel le kell szállni. A gépem mellé gurult, kikapcsolta a motort. Meg sem mukkantam. Intettem neki, de nem szóltam egy szót sem. Már nem füttyürészttem.

Kiugrott az ülésből és a tűzhöz lépett.

– Szia, Richard.

– Késtél – mondtam. – Már majdnem megégett a kenyér.

– Elnézést.

Átnyújtottam neki egy csésze tiszta patakvizet meg egy konzervfedőn a bundás kenyér felét.

– Hogy végződött? – kérdeztem.

– Oké – felelte. – Sikerült ép bőrrel megúsznom.

– Voltak kételyeim.

Egy darabig csendben volt, megkóstolta a kenyeret.

– Tudod – szólalt meg végül –, ez tényleg szörnyű.

– Senki sem kényszerít rá, hogy eledd előlem – mordultam fel. – Csak nem tudom, miért nem ízlik senkinek a bundás kenyérem. SENKI SEM SZERETI AZ ÉN BUNDÁS KENYEREMET! Vajon miért van ez, ó, Fennkölt Mesterem?

– Hát – vigyorgott –, én azt mondom – és ezúttal Isten maga szól belőlem –, hogy te hiszel benne, hogy a bundás kenyéred jó, és ezért számodra valóban jóízű. Kóstold meg úgy, hogy előbb felhagysz mélységes mély hiteddel, és akkor az íze olyan...

szóval, mintha a malmot, ahol a lisztet őrlték... árvíz után... felperzszelték volna, nem? A fűvet szándékosan sütötted bele, gondolom.

– Sajnálom. Biztos az ingujjamból hullott rá. De nem találok úgy, hogy maga a kenyér – nem az kis fű meg ahol megégett – nem gondolod, hogy maga a bundás kenyér...?

– Szörnyű – mondta, és egyetlen harapás híján visszaadta az egészet. – Inkább éhen halok. Megvan még az őszibarack?

– Ott van a dobozban.

Hogyan találhatott meg ezen a kis placcon? Több tízezer kilométernyi mezőgazdasági tájon kiszúrni egy kilenc méter harminc centi fesztávú repülőgépszárnyat nem lehet valami könnyű, különösen nem, ha az embernek a nap felé nézve kell keresgélnie. De megfogadtam, hogy nem kérdezem meg. Majd megmondja, ha akarja.

– Hogy találtál meg? – kérdeztem. – Bárhol leszállhattam.

Kinyitotta a konzervet, és késsel eszegette az őszibarackot... nem valami egyszerű.

– A hasonszőrűek vonzzák egymást – mormogta, miközben mellé szúrt egy gyümölcsdarabnak.

– Hogy mi?

– Kozmikus törvény.

– Aha.

Megettem az összes bundás kenyeret, és a patak medréből kotort homokkal kisúroltam a sütőt. A bundás kenyérem igenis jó.

– Volnál szíves megmagyarázni? Hogy van az, hogy én hasonlatos vagyok a te nagybecsű éned-

hez? Vagy olyasmit értesz a „hasonszörűn”, ahogy a repülőgépek hasonlítanak egymáshoz?

– Nekünk, csodagyártóknak össze kell tartanunk – felelte. Ahogyan mondta, az egyszerre hangzott kedvesen és ijesztően is.

– Aha... Szóval, Don...? Hogy van ez? Talán szíveskednél elmondani, mit is forgatsz a fejedben, hogy azt mondd: nekünk, csodagyártóknak?

– Abból, ahogy a tizennégyes kulcsod a szerzőszámotán hever, arra következtetek, hogy reggel az ócska lebegtessük-a-villáskulcsot trükkkel foglalkoztál. Szólj, ha tévednék.

– Én nem foglalkoztam semmivel! Én csak felébredtem... ez a vacak ébresztett fel, magától!

– Aha. Csak úgy magától. – Nagyon nevetett.

– IGENIS, CSAK ÚGY MAGATÓL!

– Richard, te körülbelül annyit értesz a csoda-műveléshez, mint a kenyérpírtáshoz!

A kijelentést válasz nélkül hagytam, csak elnyúltam a hálósákomon, és igyekeztem annyira nyugodt maradni, amennyire bírtam. Ha valami mondanivalója van, ha itt lesz az ideje, majd elmondja.

– Vannak köztünk, akik tudat alatt kezdik tanulni ezeket a dolgokat. Éber tudatunk nem volna hajlandó elfogadni, ezért aztán álmunkban művelünk csodát. – Felnézett az égre, már megjelentek rajta az első felhők. – Ne légy türelmetlen, Richard. Mindannyian a tanulás útját járjuk. Nálad most már kicsit gyorsabban megy majd, és még mielőtt rádöbbennél, bölcs öreg szellemi mester leszel.

– Hogy érted azt, hogy még mielőtt rádöbbenék? Nem akarok rádöbenni! Semmit nem akarok tudni erről!

– Semmit nem akarsz tudni?

– Úgy értem, tudni akarom, miért van a világ és miért élek itt és hol leszek legközelebb... ilyeneket akarok tudni. Meg azt, hogyan repülhetek repülőgép nélkül, ha akarok.

– Sajnálom.

– Mit sajnálsz?

– Így nem működik a dolog. Ha azt tanulod, mi ez a világ, hogyan működik, egyre újabb és újabb csodákra bukkanasz, pontosabban olyasmikre, amikre azt mondják, csoda. De persze semmi sem csoda. Tanuld meg a bűvész mesterségét, és nem lesz többé bűvös számodra. – Már nem az eget nézte. – Veled is ugyanaz a helyzet, Richard, mint a többiekkel. Tudod te ezt az egészet már, csak még nem ébredtél rá, hogy tudod.

– Nem emlékszem – mondtam –, hogy valaha megkérdeztél volna, meg akarom-e tanulni ezt a dolgot, bármi legyen is az, ami egész életedben csak a tömegeket meg a bajt hozta a nyakadra. Lehet, hogy kiesett a fejemből. – Alighogy befejeztem, már tudtam, most azt fogja mondani, hogy egyszer vissza fogok emlékezni majd, és azt is tudtam, hogy igaza lesz.

Végignyúlt a fűvön, az erősen megcsappant liszteszacskót tűrte a feje alá párnának. – Figyelj, a tömeg miatt nem kell izgulnod. Egy ujjal sem érhetnek hozzád, hacsak te is nem akarod. Ne feledd, mágikus erőd van: HUSS! – láthatatlan vagy, átsétálsz a kapukon.

– De Troyban elkapott a tömeg, vagy nem?

– Mondtam én egy szóval is, hogy nem így akartam? Megengedtem nekik. Mindannyiunkban ott rejtőzik a ripacs, különben nem is volnánk képesek mesterekké válni.

– De hát nem arról volt szó, hogy abbahagytad? Nem azt olvastam...?

– Ahogy a dolog alakult, a legjobb úton voltam ahhoz, hogy Egyedüli-és-Kizárólagos-Főállású-Messiás legyek, és ezt hagytam abba orcarezenés nélkül. De ettől még nem felejthetem el mindazt, aminek a megtanulására hosszú létidőket fordítottam.

Lehunytam a szemem, és a markomban össze-roppant egy szalmaszál.

– Donald, figyelj, tulajdonképpen mi az, amit mondani akarsz nekem? Miért nem mondd meg kereken, mi folyik itt?

Hosszúra nyúlt a csend, aztán megszólalt:

– Lehet, hogy neked kellene megmondanod nekem. Mondd meg, mi az, aminek a megmondásával egyre csak próbálkozom, és ha tévednél, majd kijavítalak.

Gondolkoztam egy percig, és úgy döntöttem, meglepem a tagot.

– Jól van, megmondom. – Hatásszünetet tartottam, hogy lássam, mennyi ideig vár, ha az, amit mondani fogok, nem lesz valami gördülékeny. A nap eléggé magasan állt, már éreztük a melegét, távolabb, egy innen már nem látható kukoricásban a farmer dízeltraktorral dolgozott, vasárnap ide vagy oda.

– Jól van, megmondom. Először is, amikor megpillantottam a repülőgépedet ott lent, azon a Ferris melletti placcon, az egyáltalán nem volt véletlen, igaz?

Olyan csöndben ült, ahogy a fű nő.

– Másodsor pedig, közted és köztem létezik valamilyen misztikus megállapodás, amelyet én nyilvánvalóan elfelejtettem, te viszont nem.

Csönd volt, csak az enyhe szellő sodorta felénk hébe-hóba a távoli traktordübörgést.

Énem egy feszülten figyelő része úgy érezte, hogy amit mondok, korántsem én találok ki. Valódi történet formálódik általam szavakba.

– Azt akarom mondani, hogy mi már három- vagy négyezer évvel ezelőtt találkoztunk – egy-két nap ide vagy oda, nem számít. Ugyanazokat a kalandokat kedveljük, alighanem ugyanazokat a romboló erőket gyűlöljük, ugyanolyan örömeinket leljük a tanulásban, nagyjából ugyanolyan gyorsan is tanulunk mindketten. Neked jobb a memóriád. Azért találkoztunk újra, amit az előbb mondtál: a hasonszőrűek vonzzák egymást.

Fölkaptam egy újabb száraz fűszálat.

– Na, hogy tetszik? Jól csinálom?

– Egy ideig azt hittem, hosszadalmas küszködés lesz – felelte. – Az lesz, de most már látok rá egy parányi, halvány esélyt, hogy ezúttal sikerrel jársz. Mondd tovább.

– Másrészt viszont nem kellene tovább beszélnem, hiszen te úgyis eleve tudod, mi az, amit az ember tud. De ha nem mondom el, akkor nem tudod meg, mi az, amiről én azt gondolom, hogy tudom, enélkül pedig nem tanulhatom meg azokat a

dolgokat, amelyeket meg akarok tanulni. – Letettem a fűszálat. – Mi a jó neked ebben, Don? Miért töröd te magad az ilyenekkel, mint én? Ha valaki már ott tart, ahol te, annak az ilyen csodatevő erő már csak amolyan melléktermék. Nincs neked szükséged rám, neked semmire nincs szükséged ezen a világon. – Feléje fordultam, ránéztem. Be volt hunyva a szeme.

– Mint ahogy benzinre sem a Travel Airbe? – mondta.

– Pontosan – vágtam rá. – Az égvilágon nem maradt számodra más, csak az unalom... mit ér a kaland, ha eleve tudod, hogy úgysem történhet semmi bajod. Az egyetlen problémád, hogy nincs problémád!

Hű, de kemény szöveg, gondoltam.

– Itt most elszúrtad – szólalt meg. – Mondd meg nekem, miért hagytam abba a dolgot... tudod, hogy miért hagytam abba a messiásságot?

– Tömegek, mondtad. Folyton csodákat akartak veled csináltatni maguknak.

– Ja, a második stimmel, az első nem. Tömegiszonyban te szenvedsz, nem én. Engem nem általában a tömeg fáraszt, hanem az a tömeg, amely farkcnyit sem törődik azzal, amit mondani akarok nekik, amelynek elmondása miatt eljöttem hozzájuk. Járhatok én ezeknek a vízen New Yorktól Londonig, kapkodhatom elő az aranytallérokat a semmiből, akkor sem figyelnek a mondanivalómra, érted?

Beszélt, és közben olyan magányosnak látszott, amilyen magányosnak én életemben még élő embert nem láttam. Ételre, fedélre, pénzre, hírnévre

nincs szüksége. De bele fog pusztulni abba, hogy amit tud, szeretné megosztani az emberekkel, s azok arra még csak odafigyelni sem hajlandók.

Hunyorogni kezdtem, hogy ne bőgjem el magam.

– Hát, te akartad – mondtam. – Ha a boldogságod olyasmin múlik, amit más tesz vagy nem tesz, akkor alighanem mégis van problémád.

Felkapta a fejét, és a szeme szikrát vetett, mint-ha legalábbis fejbecsaptam volna a villáskulccsal. Eszembe villant, hogy nem valami bölcs dolog a tagot magamra dühíteni. Az ember roppant gyorsan ég szénné, ha belécsap a ménké.

Aztán megint átsuhant az arcán az a fura mosolyféle.

– Tudod mit, Richard? – mondta lassan. – Neked... igazad...van!

Megint elhallgatott, szinte valamiféle transzba esett attól, amit mondtam. De én ezt nem vettem észre, órákon át dumáltam neki arról, hogyan is történt, hogy találkoztunk, és mi mindent kell megtanulnunk, kergették egymást a fejemben a gondolatok, mint hajnali üstökösök meg nappali meteorok. A tag nagyon csendesen hevert a fűvön, meg sem moccant, egy szót sem szólt. Dél tájra befejeztem nézeteim ecsetelését a világegyetemről és mindenről, ami csak található benne.

– ...és érzem, hogy épp csak hogy belefogtam, Don, annyi sok mondanivalóm volna. Honnan tudom én ezt mind? Hogy van ez?

Nem felelt.

– Ha azt várod, hogy magam válaszoljak a kérdéseimre, hát be kell vallanom, hogy nem tudom

rájuk a választ. Miért tudok én most ilyeneket mondani, amikor korábban soha még csak nem is próbálkoztam ilyesmivel? Mi történt velem?

Semmi válasz.

– Don! Most már hagylak szóhoz jutni, beszélj hát!

Egyetlen szót sem szólt. Én megvilágítottam előtte az élet teljességét, az én messiásom meg, mintha neki kizárólag a boldogságáról véletlenül elejtett pár szavamra lett volna szüksége, eközben mélységes mély álomba merült.

7

Szerda reggel van, hat óra, édesen alszom, és egyszerre BANG!! Hatalmas robbanással zengeni kezd egy dörgő szimfónia; ezek torkából zúg a kórus, latin szavak, hegedűk, üstdobok, trombiták, ha lett volna a közelben ablak, szilánkokra tört volna benne az üveg. Remegett alattam a föld, a Fleet hintázni kezdett a kerekein, és én úgy pattantam ki a szárny alól, akár egy 400 voltos macska, minden egyes szőrszálam külön felkiáltójelként meredezett.

Az égen fagyos tűzzel lángolt a napfelkelte, a felhők körvonalai vad színekben rajzolódtak ki, de a bődületes crescendóban minden összemosódott a szemem előtt.

– CSÖND! HAGYD ABBA! ÁLLÍTSD LE A ZENÉT, DE AZONNAL!

Shimoda olyan őrjöngve ordított, hogy még a szörnyű hangorkánban is meghallottam, és a lárma abban a pillanatban megszűnt, csak a visszhangja dörgött távolodva, halkulva, egyre messzebbről, messzebbről, messzebbről. Most lágy, áhítatos ének hangzott fel, csendesen, mintha szellő susogna, álomszerű Beethoven-dallam.

A változás hidegen hagyta Shimodát.

– NEM HALLOD, ÁLLÍTSD MÁR LE!

A muzsika elhallgatott.

– Hú! – Shimoda fúj egy nagyot..

Értetlenül bámultam rá.

– Mindennek megvan a maga helye és ideje, érted? – mondta.

– A maga helye és ideje... persze...

– Egy kevés a szférák zenéjéből nem is rossz, a gondolataidban, ahol más nem hallja, vagy kivételes ünnepi alkalmakkor, de hajnalok hajnalán és ezzel a hangerővel? Mi a csudát művelsz?

– Hogy én mit művelek? De Don, én aludtam, mint a bunda... mi az, hogy én mit művelek?

Megcsóválta a fejét, tehetetlen mozdulattal megvonta a vállát, mérgesen horkantott, és visszabújt a hálósákjába a szárny alatt.

A kézikönyv a fedelével felfelé hevert a fűben, ahová pottyant. Óvatosan felütöttem, és olvastam.

*Bizonygasd
saját korlátaidat,
s bizony,
szert teszel
rájuk.*

Rengeteg mindent nem értettem a messiásokkal kapcsolatban.

Wisconsin államban, Hammondban fejeztük be a napot, megrepültettünk egypár hétfői utast, aztán bementünk a városba enni, és most visszaindultunk a repülőgépekhez.

– Don, teljesen igaz, hogy ez az élet lehet érdekes vagy unalmas, aszerint, hogyan döntünk, milyenné akarjuk alakítani. De még a legszikrázóbban értelmes pillanataimban sem voltam képes soha rájönni, hogy elsősorban miért is vagyunk itt. Mondj már valamit erről.

Elballagtunk a vasbolt mellett (zárva volt), elhagytuk a mozit (az nyitva volt, a *Butch Cassidy és a Sundance Kölyök* ment), és válasz helyett a tag megállt a járdán és visszafordult.

– Van nálad pénz, ugye?

– Dögivel. De miért?

– Nézzük meg a filmet – mondta. – Veszel jegyet?

– Nem tudom, Don. Menjünk inkább. Vissza akarok jutni a gépekhez. Nem szeretem sokáig magukra hagyni őket. – Mitől lett ennek hirtelen ilyen fontos egy film?

– A gépekkel semmi gond. Gyerünk, nézzük meg a filmet.

– Már elkezdődött.

– Hát akkor lekésztük az elejét.

Már vette is a jegyet. Bementem mögötte a sötétbe, és leültünk valahol hátul. Ahogy a derengésben kivettem, vagy ötvenen lehettek a teremben.

Egy idő után teljesen megfélemedtem róla, hogy minek is jöttünk be, elkapott a cselekmény, ezt a filmet mindig is klasszikus alkotásnak tartottam; most láttam harmadszor. Ha az ember jó filmet néz, az idő réndhagyóan múlik, nyúlik, önmagába visszavisszatér, így történt most is. Egy kis ideig a technikai részleteket figyeltem ... hogyan tervezték meg az egyes jeleneteket, hogyan tűnnek át egymásba, miért következik ez a rész most és nem később. Ilyen szemmel akartam nézni a filmet, de aztán megint elragadott a sztori, és belefeledkeztem.

A film végén jártunk, Butchot és a Kölyköt éppen körülzártá az egész bolíviai hadsereg, amikor Shimoda megérintette a vállamat. Közelebb húzódtam hozzá, de közben le nem vettem a szemem a vásznonról, akármit akar is mondani a tag, igazán várhatna vele addig, amíg a film végét ér.

– Richard?

– Mi van?

– Miért vagy itt?

– Don, ez jó film. Pszt. – A vérrel borított Butch és a Kölyök épp arról beszéltek, miért kell Ausztráliába menniük.

– Miért jó? – kérdezte Shimoda.

– Jó nézni, Don. Később elmagyarázom.

– Kapcsolj ki belőle. Ébredj fel. Az egész csak illúzió.

Idegessített.

– Donald, már csak pár perc van hátra, utána beszélhetünk, amiről akarsz. De most hagyd, hogy nézzem a filmet, oké?

Nyomatékos, drámai hangon suttogetta:

– Richard, *miért vagy itt?*

– Miért, hát mert azt akartad, hogy bejyjünk! – Visszafordultam a vászon felé, látni akartam a film végét.

– Nem kellett volna bejönnöd, mondhattad volna azt, hogy kösz, nem.

– DE NEKEM TETSIK A FILM... – Az előttünk ülő férfi hátrafordult, és egy pillanatra szúrósan rám meredt. – Tetszik a film, Don; baj?

– Dehogy, semmi baj – mondta, és ettől kezdve meg sem mukkant a film végéig. Hallgatott még akkor is, amikor már a használttraktor-telep mellett mentünk, kifelé tartottunk a sötétbe, a földekre, a repülőgépekhez. Eső lesz, nem is sokára, gondoltam.

Eszembe jutott, milyen különösen viselkedett a tag a moziban.

– Te mindent csak jó okkal teszel, Don?

– Néha.

– Mi volt ez a mozi-ügy? Miért akartad hirtelen mindenáron megnézni azt a filmet?

– Kérdeztél tőlem valamit.

– Igen. És tudsz rá válaszolni?

– Ez volt a válaszom. Azért mentünk a moziba, mert kérdeztél tőlem valamit. A mozi volt a válasz a kérdésemre.

Tudtam, hogy mosolyog.

– És mit kérdeztem tőled?

Hosszú, kínos csend következett.

– Azt mondtad, hogy még a legszokrázóbban értelmes pillanataidban sem voltál képes soha rájönni, hogy elsősorban miért is vagyunk itt. És arra kértél, hogy mondjak már valamit erről.

Igen, most már eszembe jutott.

– És a válaszod a mozi volt.

– Igen.

– Aha.

– Nem érted – állapította meg.

– Nem.

– Jó volt a film – mondta –, de a világ legjobb filmje is csak illúzió, nem? A képek még csak nem is mozognak, csupán úgy tetszik. Egy sötétben kifesztett sík vásznon játszik a fény, és ettől látszólag mozognak a dolgok rajta.

– Hát, igen – kezdtem érteni.

– Az emberek, bárki, aki bárhol elmegy bármilyen filmet megnézni, miért teszi vajon, amikor csak illúzió az egész?

– Hát, hogy szórakozzanak – feleltem.

– Szórakozás. Igaz. Egy.

– Tanulságos lehet.

– Mindig tanulságos. Tanulás. Kettő.

– Fantázia, szökés.

– Az is szórakozás. Egy.

– Technikai érdeklődés. Hogy lássák, hogyan is csinálják a filmet.

– Tanulás. Kettő.

– Szökés az unalom elől...

– Szökés. Ez már volt.

– Társaság. Hogy együtt legyenek a barátaikkal – mondtam.

– Ez arra ok, hogy odamenjenek, de nem arra, hogy megnézzék a filmet. És különben is, szórakozás. Egy.

Akármivel is hozakodtam elő, a tag felemelt két ujjá közül valamelyik vonatkozott rá; az emberek vagy azért néznek meg filmeket, hogy szórakozzanak, vagy hogy tanuljanak belőlük, vagy mindkét okból.

– A film pedig olyan, akár egy létidő, igaz, Richard?

– Igaz.

– Akkor ugyan miért választ valaki magának gonosz létidőt, horrorfilmet?

– Nem egyszerűen szórakozni mennek a horrorfilmekre; már akkor tudják, hogy horrort fognak látni, amikor elindulnak.

– De miért?...

– Te szereted a horrorfilmeket?

– Nem én.

– Láttál már valaha egyet is?

– Nem.

– De van egy csomó olyan ember, aki pénzt és időt nem kímélve bámulja a horrorfilmeket meg a szappanoperákat, amelyeket pedig mások eszméletlenül unalmasnak találnak...? – A befejezést rám hagyta.

– Van.

– A horrorkedvelőknek nem kell megnézniük a neked tetsző filmeket, neked meg nem kell horrort nézned. Ezt hívják úgy, hogy „szabadság”.

– De miért akarná bárki is, hogy halálra rémítgessék? Vagy hogy agyonunja magát?

– Mert úgy vélik, hogy megérdemlik, mert ők is rémítgettek valaki mást, vagy szeretnek rémülten borzongani, vagy azt hiszik, hogy a film úgy jó, ha unalmas. Hinnéd-e, hogy egy csomó ember, általuk tökéletesen elfogadhatónak tartott okokból örömmel hisz benne, hogy tehetetlenül fog sodródni a saját filmjében? Nem, te ezt nem vagy képes elhinni.

– Nem, tényleg nem vagyok képes – mondtam.

– Márpedig amíg ezt meg nem érted, addig rejtély marad számodra, hogy miért vannak olyan szerencsétlen emberek. Azért szerencsétlenek, mert azt választották, hogy szerencsétlenek legyenek, és ez így is van rendjén, Richard!

– Hm.

– Játékos kedvű, szórakozni vágyó teremtmények vagyunk mi, a világegyetem vidrái. Ugyanúgy nem halhatunk meg, ugyanolyan kevésbé sérülhetünk, akár csak azok az illúziók a filmvászonon. De hihetjük, hogy sérültünk, mégpedig olyan rémisztő mértékben, ahogyan csak tetszik. Hihetjük, hogy áldozatok vagyunk, hogy megölnek bennünket vagy hogy mi megölünk valakit, hogy kénye-kedve szerint hány-vet bennünket a jó szerencse és a balvégtet.

– Sok-sok létidőn át? – kérdeztem.

– Hány filmet láttál, Richard?

– Ó.

– Vannak filmek, amelyekben ezen a bolygón élsz, és olyanok, amelyekben másokon; ami csak a térben és az időben történik, az mind-mind mozi, illúzió – mondta. – De egy-egy ideig rengeteget ta-

nulhatunk ezekből az illúziókból, és remekül szórakozhatunk általuk, nem?

– Meddig lehet elmenni ezzel a film-dologgal, Don?

– Meddig akarsz elmenni? Ezt a filmet ma részben azért nézted meg, mert én így akartam. Rengetegen választanak azért egy-egy létidőt, mert szeretnek együtt csinálni dolgokat. A színészek, akiket ma ebben a filmben láttál, más filmekben is játszottak együtt – a mai előtt vagy utána, attól függ, melyik filmet láttad előbb, de más-más filmvászonon akár egyidejűleg is láthatod őket. Megvesszük a jegyet a filmekhez, megváltjuk hozzájuk a belépőt azáltal, hogy beleegyezzük: el fogjuk hinni, hogy a tér valóság és hogy az idő valóság... Egyik sem igaz, de aki ezt az árat nem hajlandó megfizetni, nem jelenhet meg ezen a bolygón, sem semmilyen más tér-idő rendszerben.

– Léteznek olyan lények, akiknek egyáltalán nincs létidejük a tér-időben?

– Léteznek olyan emberek, akik egyáltalán soha nem mennek moziba?

– Értem. Ők más módon tanulnak?

– Jól gondolkozol – mondta elismerően. – A tér-idő meglehetősen primitív iskola. De rengeteg ember szívesen marad az illúzióknál, még akkor is, ha unalmas, és nem siettetik, hogy fény gyűljön a fejükben.

– Ki írja a filmeket, Don?

– Nem furcsa, hogy mennyi mindent tudunk, csak magunkat kell kérdeznünk, ahelyett, hogy másoknak tennénk fel a kérdéseket? Ki írja a filmeket, Richard?

– Mi magunk – feleltem.

– És kik a színészek?

– Mi.

– Ki az operatőr, a világosító, a moziigazgató, a jegyszedő, a jegyügynök, és ki figyel, hogy hogyan végzik a dolgukat? Ki az, aki amikor csak tetszik neki, akár a film közepén is kisétálhat, és annyiszor nézheti meg a filmet újra meg újra, ahányszor csak akarja?

– Hadd tippeljek – mondtam. – Aki csak akarja?

– Elegendő neked ennyi szabadság? – kérdezte.

– És ezért ilyen népszerűek a filmek? Mert ösztönösen tudjuk, hogy a saját létideink párhuzamai?

– Lehet, hogy igen...lehet, hogy nem. Nem so-
kat számít, vagy igen? Mi a vetítógép?

– A tudatunk – mondtam. – Nem. A képzelet.
A képzeletünk, mondhatod, amit akarsz.

– Mi a film?

– Megfogtál.

– Bármilyen legyen is, a jóváhagyásunkkal kerül a képzeletünkbe?

– Talán így van, Don.

– Végy a kezédbe egy filmtekercset – folytatta. – A film kész, kerek egész – ott van a szalagon a kezdete, a közepe, a vége, minden, ugyanazon pillanatban, a másodperc ugyanazon milliomodnyi részében. A film az általa rögzített idő fölött létezik, és ha sok filmet láttál már, nagy általánosságban tudni is fogod, mi fog történni, még mielőtt belép-
nél egy moziba: harcok és izgalmak, nyertesek és vesztesek, romantika és katasztrófa; tudod te jól, hogy ilyenek lesznek a filmben. De ahhoz, hogy magával ragadjon, hiszen akkor élvezed igazán, be

kell fűzni a filmszalagot a vetítógépbe, és át kell futtatni a lencse előtt percről percre... az illúzióknak tér és idő kell ahhoz, hogy tapasztalhasd őket. Ezért aztán lefizeted az obulusokat, megkapod értük a jegyet, letelepedsz, megfelekedzel róla, mi törté-
nik a mozin kívül, és elkezdődik számodra a film.

– És igazából senki sem sebesül meg? A vér csak paradicsomlé?

– Nem, dehogy, vér az a javából – felelte. – De attól, amennyiben a te valóságos életedet érinti, akár paradicsomlé is lehetne...

– És a valóság?

– A valóság isteni fölényel közönyös, Richard. Mit törődik az anya azzal, milyen szerepeket oszt magának játszó gyereke; az egyik nap gonosz gengsztervezér, másnap meg a legnemesebb hős lesz. A létnek tudomása sincs a mi illúzióinkról meg játékainkról. A lét csak önmagáról tud, ő tökéletes és befejezett, hasonlatosan önmagához, ilyeneknek tud bennünket is.

– Nem vagyok biztos benne, hogy szeretnék-e tökéletes és befejezett lenni. Ha már szóba került az unalom...

– Nézz fel az égre – vágott közbe, és a hirtelen témaváltáson meglepődve fölnéztem. A kelő hold első sugarai ezüstösen rajzolták ki a magas, tépett cirrusfelhők körvonalait.

– Szép – mondtam.

– Tökéletes?

– Az égbolt mindig tökéletes, Don – feleltem.

– Azt akarod mondani, hogy bár minden pillanatban változik, az égbolt mégis mindig tökéletes?

– Hű, de okos vagyok. Azt!

– És a tenger is mindig tökéletes, pedig az is folyton változik – mondta. – Ha a tökéletesség stagnálást jelentene, akkor az égbolt egy nagy mocsár lenne! A Lét pedig nem igazán mocsárkötvasztó!

– Feltehetően nem mocsárkötvasztó – helyesbítettem szórakozottan. – Tökéletes, és szüntelenül változik. Jó. Ezt elfogadom.

– Ha ragaszkodsz az idő-fogalomhoz, meg kell jegyznem, hogy már régesrég elfogadtad.

Mentemben feléje fordultam.

– Nem unalmas ez neked, Don, hogy pont itt rostokolsz, ebben a dimenzióban?

– Ó. Itt rostokolok, ebben a dimenzióban? – kérdezte. – Te itt rostokolsz?

– Miért van az, hogy minden rossz, amit mondok?

– Minden rossz, amit mondasz? – kérdezte.

– Azt hiszem, nem való nekem ez a dolog.

– Gondolod, inkább ingatlanügynöknek kellene menned?

– Igen, esetleg biztosításnak.

– Ha jövőt akarsz magadnak, hát az ingatlanüzletnek van jövője.

– Oké, oké, elnézést – mondtam. – Nem akarok jövőt magamnak. Múltat sem. Hamarosan úgylis az Illúziók Világának kedves, öreg Mestere leszek. Tán egy hét múlva?

– Nem, Richard, remélem, annyi idő nem kell hozzá!

Gyanakodva néztem rá, de az arca komoly volt.

A napok összefolytak. Repültünk rendesen, de már nem a városnevek számán, vagy az utasoktól megkeresett pénz összegén mértem a nyár múlását. A dolgok mennyiségén kezdtem mérni, amelyeket tanultam, a beszélgetéseken, amelyeket a repülés befejezte után folytattunk, és a csodákon, melyek itt-ott, amúgy mellékesen történtek, mindaddig, amíg végre már tudtam, hogy csodák egyáltalán nincsenek.

*Képzeld el
egy világot, mely szép
és igaz és
tökéletes,*

– olvastam egyszer a kézikönyvben.

Aztán pedig lásd be ezt:

*a Létező
ezt sokkal jobban
elképzelte már,
mint te
most.*

Békés volt a délután. Csak hébe-hóba vetődtek ki hozzánk repülni vágyók. A hosszú szünetekben a felhőpárologtatást gyakoroltam.

Repülőoktató voltam, tapasztalatból tudom, hogy a repülőnövendék a legegyszerűbb dolgot is képes bonyolulttá tenni; szóval mindezt jól tudom, de most én magam lettem növendék megint egyszer, és feszült figyelemmel meredtem a célpontjaimra, a gomolyfelhőkre. Egyelőre még nem is annyira gyakorlásra, mint inkább oktatásra szorultam. Shimoda a Fleet szárnya alatt hevert kinyújtózva, úgy tett, mintha aludna. A lábammal kicsit megböktem a karját, mire kinyílt a szeme.

– Nem megy – mondtam.

– De megy – felelte és újra behunyta a szemét.

– Már annyit próbáltam, Don! De mindig, amikor már épp azt hinném, na, most történik valami, a felhő visszaüt, és nekiáll nagyobbra dagadni, mint valaha!

Nagyot sóhajtott, és felült.

– Válassz ki nekem egy felhőt. De nagyon kérlek, könnyű legyen.

Kiszúrtam a legnagyobb, legádázabbnak kinézõ felhõt az égen, volt vagy ezer méter magas, a pokol fehér füstje tört benne gomolyogva fölfelé.

– Ott a siló fölött, az ott – mondtam –, amelyek most kezd sötétedni.

Szemrehányóan nézett rám.

– Miért utálsz te engem?

– Én szeretlek téged, Don, azért kérek tőled ilyeneket – vigyorogtam. – Neked méltó ellenfél kell. De ha akarod, kereshetek kisebbet is...

Megint sóhajtott, felnézett az égre.

– Megpróbálok. Szóval, melyik is az?

Majd kinéztem a szemem. A millió tonnányi esõvel terhes, vészjósló felhõ eltűnt; a helyén csak egy hatalmas égbolt-lyuk ásított.

– Ejha – mondtam halkán.

– Megcselekvésre méltó volt e feladat – idézte valahonnan. – De nem, sajnos, bármennyire hízelgne is a hiúságomnak a sok dicséret, amivel elhalmoznál, becsületesen be kell vallanom: a dolog rém könnyű.

Ujjával egy felhõpamacsra mutatott, épp a fejünk felett. – Azt ott. Te következel. Elkészültél? Rajta.

Néztem a pöttömnyi gomolyt, a felhõcske meg visszanezett rám. Erõsen gondoltam, hogy eltűnt, üres eget gondoltam a helyére, gondolatban hõsugarak özönét zúdítottam rá, kérleltem, ugyan tűnne innen, és bukkanna fel máshol valahol, és lassan, nagyon lassan, egy percig tartott-e vagy ötig vagy hétig, a felhõ végül is eltűnt. A többi felhõ vígan hízott, az enyém meg sehol.

– Nem sieted el a dolgokat, mi? – mondta a tag.

– De hát elõször csináltam! Épp hogy csak elkezdtem! Nekifogok a lehetetlennek..., jó, valami felettébb valószínűtlennek, neked meg nem jut más az eszedbe, mint azt mondani, hogy nem vagyok valami gyors. Óriási voltam, te is tudod!

– Meglepõ. Annyira ragaszkodtál hozzá, mégis eltűnt a szemed elõl.

– Még hogy ragaszkodtam hozzá! Mindennel nekiestem, amim csak volt. Tűzgolyókkal, lézersugarakkal, emeletmagas porszívóval...

– Ez mind negatív próbálkozás, Richard. Ha valóban el akarsz tüntetni egy felhõt az életedbõl, ne keríts a dolognak nagy feneket, egyszerűen engedd el magad, és töröld ki a gondolataidból. Ennyi.

*A felhõ nem tudja,
miért épp erre száll,
s miért épp
ily sebesen.*

állt a kézikönyvben az ügyrõl.

Érzi a késztetést:

*most erre van az út. De az ég tudja
az okot és a célt
minden felhõ mögött,
s tudni fogod te is, ha
elég magasra szállsz,
hogy túlláss
a láthatáron.*

*Nem kell
olyan vágy benned, melyhez
ne kelne erő is benned
valóra váltani.*

*Meglehet,
hogy azért meg kell
dolgoznod érte.*

Hatalmas legelőn szálltunk le, közvetlenül egy háromezeröttszáz négyszögöles lóitató medence mellett, jó messzire a városoktól, valahol az Illinois és Indiana között húzódó vasútvonal mentén. Sehol egy utas a láthatáron, szabadnaposak vagyunk, gondoltam.

– Hallgass rám – mondta a tag. – Ne hallgass rám. Csak állj itt, és figyelj. Amit látni fogsz, az korántsem csoda. Olvasd el az atomokról meg a fizikáról szóló könyvedet... vízen járni gyerekjáték.

Ezt mondta, és mintha nem venné észre, hogy a tó itt van közvetlenül mögöttünk, megfordult, és a víz felszínén kísétált néhány méternyire a parttól. Az egész olyan volt, mintha a tó valami kősvatagon a nyári hőségben megjelenő délibáb lenne. A tag szilárdan állt a víz színén, repülőcsizmája egyetlen hullámot sem vetett, egy csepp víz sem fröccsent rá.

– Na látod – mondta. – Gyere.

A saját két szememmel láttam. Egyértelmű volt, hogy lehetséges, hiszen a tag ott állt, ezért odamentem hozzá. Mintha fényes, kék linóleumon jártam volna, elnevettem magam.

– Donald, mit csinálsz te velem?

– Csak megmutatok neked valamit, amit előbb vagy utóbb mindenki meg fog tanulni – mondta –, te most épp kéznél vagy.

– De én...

– Figyelj. A víz lehet szilárd – toporzékolni kezdett, olyan hang hallatszott, mint amikor bőr ütődik fel keményen a sziklán –, meg lehet nem szilárd. – Megint toporzékolat egyet, és most felfröccsenő cseppek zúdultak mindkettőnkre. – Érzed? Próbáld ki.

Milyen gyorsan hozzászokik az ember a csodákhoz! Egy percben sem telt, és kezdtem elfogadni, hogy lehet járni a vízen, hogy ez természetes, hogy... szóval, hogy van ez?

– De ha ez a víz most szilárd, hogyan lehetne inni belőle?

– Ugyanúgy, ahogy járunk rajta, Richard. A víz nem szilárd és nem folyékony. Te meg én döntjük el, hogy számunkra milyen legyen. Ha azt akarod, hogy a víz folyékony legyen, gondold folyékony-nak, cselekedj aszerint, hogy folyékony, igyál belőle. Ha azt akarod, hogy olyan legyen, mint a levegő, tégy úgy, mintha levegő volna, lélegezd be. Próbáld ki.

Talán tényleg van valami a fejlett lelkek jelenlétében, gondoltam. Talán az ő hatósugarukban, mondjuk, egy húszméteres körben körülöttük történhetnek ilyen dolgok...

Letérdeltem a vízre, és belemerítettem a tenyereimet. Folyékony. Aztán hasra feküdtem, bele nyomtam az arcom a kékségbe, és bizalommal nagyot lélegeztem belőle. Mintha meleg, folyékony oxigént lélegeztem volna, semmi fuldoklás, semmi

kapkodás levegő után. Felültem, és a szememmel kérdeztem a tagot, feltételeztem, úgymond, mi jár a fejemben.

– Mondjad – biztatott.

– Miért kell kimondanom?

– Mert amit kérdezni akarsz, az pontosabban fejezhető ki szavakkal. Mondjad.

– Ha a vízen járni tudunk, belélegezhetjük és megihatjuk, miért nem tehetjük meg ugyanezt a földdel?

– Igen. Jó. Meglátod...

Könnyedén kísélt a partra, akárha festett tavon járt volna. De alighogy a lába érintette a szilárd talajt, a part menti fővenyt és fűvet, süppedni kezdett, és alig pár lassú lépés után vállig süllyedt a földbe meg a fűbe. Olyan volt az egész, mintha a lóitató hirtelen szigetté vált volna, a tóparti mezők meg tengerré. Egy percig úszott a legelőben, sötét iszapcseppek fröcsköltek körülötte, aztán fellibbent a felszínre, felállt és járni kezdett a fűvön. Most egyszerre az tetszett csodának, hogy egy ember a földön jár!

Ott álltam az itató vizén, és lelkesen megtapsoltam a tag mutatóujját. Meghajolt, ő meg nekem tapsolt.

Visszasétáltam a tóparthoz, folyékony-nak gondoltam a földet, és megérintettem a csizmám hegyével. A fű körkörösén gyűrűzni kezdett. Milyen mély lehet? A kérdés majdnem kicsúszott a számon hangosan. Olyan mély lesz, amilyennek én gondolni fogom. Hetven centis, hetven centi mély lesz, gondoltam, és nekifogtam belegázolni.

Teljes bizalommal léptem a partra, és abban a szempillantásban elsüllyedtem, összecsapott a fejem fölött. Ijesztően sötét volt, visszatartottam a lélegzetemet, gyorsan felrúgtam magam a felszínre, kapkodtam a szilárd víz, a tó után, hogy megkapaszkodhassam benne.

A tag a fűvön ült, és vigyorgott.

– Figyelemre méltó növendék vagy, tudod, ugye?

– Egyáltalán semmilyen növendék sem vagyok! Szedjél ki innen!

– Szedd ki magad.

Abbahagytam a kapalózást. Szilárdnak látom, ki tudok mászni. Szilárdnak látom... és már ki is másztam, tetőtől talpig mocskosan, izzaposan.

– Ember, hogy te milyen koszos lettél!

– Az ő kék inge és a farmerje makulátlan volt, egy csöpp izzap, de még egy porszem sem látszott rajta.

– Húúú! – Kiráztam a koszt a hajamból meg a fülemből. Nem volt mese, a briftasnimat kihajítottam a fűre, és úgy, ahogy voltam, bementem a folyékony vízbe, és a hagyományos, nedves módszerrel megtisztálkodtam.

– Tudom, hogy van jobb módszer is.

– Van gyorsabb módja, igen.

– De persze, el ne áruld. Ül csak nyugodtan, és vigyorogj, és hagyd, hogy mindenre magamnak kelljen rájönnöm.

– Oké.

Végül is csuromvizesen oda kellett mennem a Fleethez, száraz holmiba bújtam, a nedves cuccomat meg felaggattam a merevítőhuzalokra száradni.

– Richard, tartsd jól az eszedben, mit is csináltál ma. Könnyedén elfelejtjük a pillanatokat, amikor

birtokunkban volt a tudás, úgy véljük, álmodtunk, vagy amolyan régimódi csoda történt velünk, egyszer, kivételesen. Semmilyen jó dolog nem csoda, semmi, amiben örömiinket leljük, nem álom.

– Te azt mondod, hogy a világ álom, márpedig néha örömiinket leljük benne. Naplementékben. Felhőkben. Az égboltban.

– Nem. A kép álom. A szépség valóság. Érted, mi a különbség?

Majdnem értettem, bólintottam. Később lopva belepillantottam a kézikönyvbe.

*A világ
lecke-könyv, amelyben
az összeadást gyakorolhatod.
Ez nem valóság,
de kifejezheted benne a valóságot is,
ha úgy kívánod.*

*Úgyszintén
szabad ostobaságot írnod belé,
vagy hazugságokat, de lapjait
ki is szakíthatod.*

*Az
eredendő bűn:
korlátozni a Létezőt.*

Ne tedd.

Kellemesen langyos délután volt, időről időre végigsöpört egy-egy könnyű zápor, nedvesen csillogott a járda, ahogy kifelé igyekeztünk a városból.

– Don, ugye te át tudsz menni a falon?

– Nem.

– Ha azt mondod valamire, hogy nem, amiről pedig tudom, hogy igen, az azt jelenti, hogy nem tetszett a mód, ahogyan feltettem a kérdést.

– Micsoda megfigyelők vagyunk! – mondta.

– Az átmenéssel van bajod vagy a fallal?

– Mindkettővel, de más bajom is van. A kérdésed azt feltételezi, hogy én körülhatárolt tér-időben létezem, és egy másik tér-időbe akarok átjutni. Ma pedig nincs kedvem elfogadni a rám vonatkozó feltételezéseidet.

Töprengve összevontam a szemöldökömet. Tudja azt ő jól, mit akarok kérdezni! Miért nem válaszol egyenesen, miért nem hagyja, hogy rájőjjek, hogyan csinálja ezeket a dolgokat?

– Ez az én kis egyéni módszerem arra, hogy segítsék pontosabban gondolkozni – mondta csendesen.

– Oké. Szóval képes vagy azt a látszatot kelteni, hogy ha akarsz, át tudsz menni a falon. Így jobb?

– Igen. Jobb. De ha pontosan akarsz fogalmazni...

– Ne mondd meg. Tudom, hogyan mondjam, amit mondani akarok. Felteszem a kérdést. Hogy van az, hogy az én-érzet egy körülhatárolt részét, melyet ebben az általunk elhitt tér-ideő kontinumban a „tested” kifejezéssel határozunk meg, te át tudod mozgatni az anyag körülhatároltságának azon az illúzióján, amelyet „falnak” nevezünk?

– Ez igen! – mondta. – Ha az ember megfelelően tesz fel egy kérdést, abban már benne is van a válasz, nem?

– Nem, a kérdésben nincs benne a válasz. Hogy mész át a falon?

– RICHARD! Már majdnem jó volt, és most romba vágta! Nem tudok átmenni a falon... ha ezt állítod, olyan dolgokat tételezel fel, amelyeket én egyáltalán nem tételezek fel, ha pedig nem tételezem fel őket, a válasz mi más lehetne, mint hogy: nem, nem tudok átmenni a falon.

– De Don, olyan rohadt nehéz mindig mindent ilyen pontosan kifejezni. Nem érted, mit akarok?

– Szóval csak azért, mert valami nehéz, meg sem próbálsz? Menni is nehéz volt eleinte, de sokat gyakoroltad, és úgy néz ki, most már egészen könnyedén csinálod.

Nagyot sóhajtottam.

– Ja. Oké. Felejtsd el a kérdést.

– El fogom felejteni. Az én kérdésem: képes vagy rá?

Úgy nézett rám, mintha a világon semmi gondja nem lenne.

– Szóval azt mondod, a test illúzió és a fal is illúzió, de az én-tudat valóság, annak pedig semmiféle illúzió nem lehet gátja?

– Én nem mondtam. Te mondod.

– De igaz.

– Természetesen – mondta.

– Hogyan csinálod?

– Richard, semmit sem kell csinálni. Azt látod, hogy már meg is történt, ennyi.

– Hú, de könnyűnek hangzik!

– Olyan ez is, mint a járás. Az ember nem is érti, valamikor miért gondolta, hogy nehéz lehet megtanulni.

– Don, nekem most az, hogy átmenjek a falon, nem nehéznek látszik, hanem lehetetlennek.

– Gondolod, ha ezerszer elismételgeted, hogy lehetetlen, akkor a nehéz feladat egyszeriben könnyűvé lesz a számodra?

– Elnézést. A dolog lehetséges, és meg is fogom tenni, amikor eljön számomra az ideje.

– Emberek, a pasas jár a vízen, és most meg elbátortalanodik, a falon nem megy át.

– Jó, de az könnyű volt, ez meg...

– Küzdj csak érte, hogy korlátok határoljanak, és biztos lehetsz benne, köréd is fonódnak – dalolta. – Nem a földben úszkáltál alig egy héttel ezelőtt?

– De igen.

– És mi más a *fal*, ha nem függőleges föld? Olyan sokat számít az illúziók iránya? Vízszintes illúziókon úrrá lehet lenni, függőlegeseken nem?

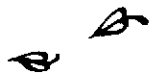
– Azt hiszem, lassan eljut hozzám az adásod, Don.

Rám nézett, elmosolyodott.

– Ha végre veszed az adást, akkor itt az ideje, hogy egy kicsit békén hagyjalak.

Az utolsó épület a város szélén egy élelmiszer- és gabonaraktár volt, hatalmas, narancsszín téglás hodály. Mintha a tag úgy döntött volna, hogy lerövidíti a visszautat a repülőgépekhez, mintha talált volna egy titkos ösvényt. Az ösvény a téglafalon keresztül vezetett. Váratlanul jobbra fordult, belépett a falba, és eltűnt. Ma már úgy gondolom, ha akkor vele együtt én is befordulok, én is át tudtam volna menni. De én megtorpantam, és csak bámultam a tag hült helyét a járdán. Odanyúltam a falhoz, megtapogattam, szilárd téglafal volt.

– Majd egyszer, Donald – mondtam. – Majd egyszer... – Magányosan bandukoltam végig a hosszú utat a repülőgépekig.

– Donald – mondtam, amikor visszaértem a kaszálóra –, arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy te nem ebben a világban élsz.

Meglepődve bámult le rám a repülőgépe szárnyáról, épp azon volt, hogy megtanulja, hogyan is kell tankolni.

– Hát persze, hogy nem. Miért, tudsz valakit, aki ebben él?

– Hogy-hogy tudok-e valakit? Magamat például! Én ebben a világban élek!

– Kitűnő – mondta elismerően, olyan hangszílyal, mintha önálló kutatásaim eredményekép-

pen valamilyen eddig rejtett igazságra bukkantam volna. – Ne hagyj elfelejtenelem, hogy ma én fizessek a kajádat... Rémesen csodállak, amiért ennyire fáradhatatlan vagy a tanulásban.

Most én lepődtem meg. Sem irónia, sem szarkazmus nem érződött a hangján; úgy tetszett, komolyan beszél.

– Hogy érted a dolgot? Persze, hogy ebben a világban élek. Én is meg még körülbelül négymilliárdnyi ember. Te vagy az, aki...

– Jóságos Isten, Richard! Te komolyan vetted! A kaja törölve. Se hamburger, se kakaós tej, semmi! Én meg már azt hittem, eljutottál egy mélyebb tudáshoz... – abbahagyta, és haraggal vegyes szánelommal meredt le rám. – Szóval te biztos vagy benne. Szerinted te ugyanabban a világban élsz, mint a... tőzsdeügynök, mondjuk? És a világod épp mostanában állt fejre; teszem azt, az új rendelkezések miatt, hogy ha a részvényesek pénzének több mint a fele elúszik, bele lehet kukkantani az ügynökség aktáiba? Ugyanabban a világban élsz, mint a profi sakkozó, azt mondd? Ha most a héten van a New York-i Nyílt Bajnokság Petroszjannal meg Fischerrel meg Browne-nal, és ott Manhattanben félmillió dollár a tét, mit keresel te egy maitlandi kaszálón, Ohióban? Te az 1929-es, kétfedelű Fleetteddel egy mezőn szálltál le, a te életed legfontosabb dolgai, hogy kapsz-e engedélyt a farmertől röpködni a földjén, lesznek-e, akik tíz percet a levegőben akarnak tölteni veled, rendesen működik-e a Kinner motorod na meg hogy hideglelősen félsz a jégvereses zivatartól... mit gondolsz, hány ember él a te világodban? Azt mondd, a te világodban négymilli-

árdnyian élnek? Állsz itt előttem a fűvön, és azt akarod állítani, hogy a négy milliárd ember nem mind a négymilliárd saját, külön világában él, ezt akarod nekem bebeszélni? – Már zihált az indulatos hadarástól.

– Pedig már a számban éreztem a hamburgert, ahogy olvadozik rajta a sajt... – mondtam.

– Sajnálom. Igazán nagyon szívesen vettem volna neked, De sajnós, ennek vége, legjobb, ha elfelejtetted.

Habár soha többé nem vádoltam azzal, hogy nem ebben a világban él, hosszú idő kellett hozzá, hogy megértsem a szavakat, amelyeket a felütött kézikönyvben olvastam:

*Ha
gyakorlod az elképzelt létet,
megérted majd,
hogy a képzelt személy
sokszor valódiabb, mint
az az ember, kinek
teste van, és
szíve dobog.*

*Leleki-
ismereted
méri önzésed
őszinteségét.*

*Hallgasd
figyelmesen.*

Szabadságunkban áll bármit megtenni, amit meg akarunk tenni – mondta a tag aznap este. – Egyszerű, tiszta, világos, nem? Kitűnő alapelv ahhoz, hogy egy világegyetem olajozottan működjön, nem gondolod?

– Majdnem. De egy nagyon fontos részletről megfeledkezel – feleltem.

– Éspedig?

– Szabadon tehetünk mindent, amit csak tenni akarunk, de csak addig, amíg a tevékenységünkkel nem ártunk valaki másnak – emlékeztettem feddően. – Tudom, hogy így gondoltad, de pontosan azt kell mondanod, amit gondolsz.

A sötétben hirtelen furcsa, cuppanó hang hallatszott, ránéztem a tagra.

– Mi volt ez? Nem hallottad?

– De. Mintha lenne itt valaki... – Felkelt, eltűnt a sötétségben. Hallottam, hogy felkacag, aztán egy nevet mondott, de nem értettem, mit. – Jól van, semmi gond – mondta valakinek. – Nem, jó, hogy jött... ne ácsorogjon itt... jöjjön, szívesen látjuk, tényleg...

A válasz erősen külföldies kiejtéssel hangzott, de nem oroszosan, nem is ahogyan a csehek szoktak

beszélni, inkább, amolyan „Transzilvani”. – Köszönöm, nagyon kedves. De nem akarom megzavarni az estéjüket...

A fickó, akit a tag a tűz fénykörébe hozott, az amerikai középnyugati éjszakában szokatlanul hatott. Alacsony, szikár, farkasképző alak volt, félelmes külsejű. Estélyi öltözetben volt, fekete köpenyét csillogó bíbor szaténcsík szegélyezte, az éles fényben láthatóan kellemetlenül érezte magát.

– Erre jártam éppen – mondta. – A kaszálón át rövidebb az út a házamhoz...

– Valóban? – Shimoda egy szavát sem hitte el, tudta, hogy a fickó hazudik, ugyanakkor alig bírta visszafojtani kitörni készülő hahotáját. Reméltem, hamarosan megértem én is, mi folyik itt.

– Helyezze magát kényelembe – kínáltam helylyel a vendéget. – Segíthetünk valamiben? – Valójában nem éreztem különösebb kedvet hozzá, hogy tényleg segítsék rajta, de olyan szerencsétlenül állt ott, rossz volt nézni, mennyire kínban van.

Kétségbeesetten nézett rám, a mosolyától minden tagom jéggé dermedt.

– Igen, segíthetne rajtam. Amit kérek, nagyon kell, különben nem is kérném. Ihatnék a véreből? Csak egy kicsit. Azzal táplálkozom ugyanis. Embervére van szükségem...

Talán a kiejtésében volt a hiba, abban, hogy nem jól beszélt angolul, vagy én nem értettem jól a szavait, mindenesetre gyorsabban pattantam föl, mint hónapok óta bármikor, csak úgy röpködött a széna körülöttem.

Hátrahőkölt. Általában ártalmatlan, jámbor lélek vagyok, de jó nagy darab, és akkor valószínűleg

fenyegetőnek tetszhettem. Elfordította a tekintetét rólam, félrenézett.

– Bocsánat, uram! Nagyon sajnálom! Kérem, felejtse el, hogy bármit is mondtam volna holmi vérről. Csak hát tudja...

– Mit beszél? – Annál inkább megvadultam, mert rémesen be voltam gyulladva. – Mi az ördögöt hord itt össze? Én nem tudom, ki maga, lehet, hogy valami VÁM...?

Shimoda közbevágott, mielőtt még teljesen ki mondhattam volna a szót.

– Richard, a vendégünk mondani akart valamit, te meg közbeszóltál. Kérem, uram, folytassa; a barátom kicsit hebehurgya.

– Donald, ez a fickó... – akartam mondani – ...

– Kuss!

Annyira meglepődtem, hogy elhallgattam, csak a szememből sugárzott a rémült kérdés a lényre, aki természetes eleméből, a sötétségből kényszerült ide, kis tüzünk fényébe.

– Kérem, értsen meg. Nem én akartam vámpírnak születni. Nem szerencsés dolog. Alig akad barátom. De éjszakáról éjszakára szükségem van egy kevés friss vérré, mert ha nem kapom meg, szörnyű kínokban fetrengek, a vér nélkül elpusztulok! Kérem, kérem, borzasztó fájdalmat okozna nekem – meg kellene halnom –, ha nem egyezne bele, hogy a vérét szívhassam...csak egy keveset, nem kell több egy pintnél. – Tett egy lépést felém, mohón nyalogatta a szája szélét, azt gondolhatta, Shimodának valamiféle hatalma van felettem, és eléri, hogy megadjam magam.

– Még egyetlen lépés, és lesz itt vér, uram. Ha csak hozzám ér, meghal... – Nem öltem volna meg, de legalább megköztööm, mielőtt tovább társalognánk.

Úgy látszott, komolyan veszi, amit mondok, mert megállt, sóhajtott egyet. Shimodához fordult. – Elérte, amit akart?

– Azt hiszem, igen. Köszönöm.

A vámpír, rám nézett, könnyedén elmosolyodott, látszott rajta, úgy élvezi a helyzetet, akár a színész a színpadon az előadás végeztével.

– Nem veszem a vérért, Richard – mondta barátágosan, kitűnő angolsággal, amelyben nyoma sem volt semmiféle idegen kiejtésnek. Rá bámultam, úgy tűnt el, mintha belülről maga oltotta volna ki magát... öt másodperc sem telt bele, nyoma sem volt.

Shimoda letelepedett megint a tűz mellé.

– Elmondani sem tudom, mennyire örülök, hogy nem gondolod komolyan, amit mondasz!

Reszkettem az idegességtől, még minden ugrásra kész volt bennem, hogy megküzdjek a szörnyeteggel.

– Don, nem vagyok benne biztos, hogy ez nekem való. Talán jó lenne, ha elmondanád, mi folyik itt tulajdonképpen. Példának okáért mi... mi volt ez?

– Ez ittán ágy árdéli vámpír vót – mondta a szörnyénél rondább kiejtéssel. – Vagy, hogy pontosabbak legyünk, ágy árdéli vámpírnak a *gondolat-formája*. Ha az ember rá akar világítani valamire, és úgy veszi észre, hogy a másik nem igazán figyel rá, kapjon elő egy kis gondolat-formát, és mutassa be,

amit közölni akar. Szerinted eltúloztam volna, a köpenyvel meg a karmokkal meg a kiejtéssel, mint most az enyim, mi? Túlságosan is rémisztő lett?

– A köpeny első osztályú volt, Don. De az egész együtt nagyon szokványos, gyenge külföldieskedés... egyáltalán nem rémültem meg.

Sóhajtott.

– Hát persze. De végre megértetted, amit akartam, és ez a lényeg.

– Mit értettem meg?

– Richard, amikor úgy bevadultál a vámpírommal szemben, azt tetted, amit akartál, habár tudtad, hogy amit tenni fogsz, valaki másnak árthat. Még meg is mondta neked, hogy neki ártani fog, ha...

– De hát a véretem akarta szívni!

– Pontosán ezt tesszük mindenkivel, amikor azt mondjuk nekik, hogy ha nem hajlandók a mi száízünk szerint élni, azzal ártnak nekünk.

Hosszú időn át nem szólaltam meg, töprengtem. Mindig úgy tartottam, hogy mindent megtehetünk, amit akarunk, ha ezzel *nem ártunk másoknak*, és erről most bebizonyosodott, hogy nem helytálló. Itt valami nem jön össze.

– Azért töröd a fejed – szólalt meg végül a tag –, mert egy általánosan elfogadott mondásról kiderült, hogy használhatatlan. A mondás lényege: ártani valaki másnak. De legyen szó bármiről, mi magunk választunk, úgy fogjuk-e fel, hogy árt nekünk, vagy sem. Mi döntjük el. Senki más. Azt mondta neked a vámpírom, hogy ha nem hagyod, az neki árt? Ez az ő választása, ő döntött így. Hogy mit fogsz tenni, az a te döntésed lesz, választhatsz:

adsz neki a véredből; figyelmen kívül hagyod a kérését; megkötözöd; kihegyezett faággal döföd át a szívét. Ha nem tetszik neki a faág, szabadságában áll ellenállni neked, amilyen módon csak tetszik neki. És így megy ez tovább, tovább, egyre újabb választások, döntések követik egymást.

– Hát, ha így fogjuk fel...

– Figyelj – mondta a tag –, fontos. Mindannyiunknak. Szabadságában áll. Azt tenni. Amit akarunk.

*Minden ember,
minden apró mozzanat
életedbe úgy került, hogy
magad vontad oda.*

*Az pedig,
hogy most mit kezdesz velük,
rajtad áll.*

Nem vagy te magányos, Don? – Ohio állam Ryerson nevű városának kávézó-falatozójában jutott eszembe ezt megkérdezni.

– Meglep, hogy...

– Pst – vágtam közbe –, még nem fejeztem be a kérdést. Nem érzed magad néha kicsit magányosnak?

– Várj csak. Itt jár-kelek körülöttünk a sok ember, mi meg nézzük őket. Egyszer-mászor felvillan egy-egy arc, mondjuk egy ragyogó nőé, hogy úgy érzem, fel kell ugranom, és rászólni: helló, álljon meg, ne menjen tovább, beszéljünk egy kicsit. Vagy nevetgél velem tíz percig, vagy sem, aztán mindenképpen eltűnik, én meg holnap elindulok Shelbyville-be, és soha nem látom többé. Magányos vagyok, igen. De gondolom, nemigen köthetek tartós barátságokat, ha egyszer rám nem lehet számítani mint tartós barátára.

Elhallgatott.

– Hát én köthetek?

– Elmondhatom, mit gondolok erről?

– Azt hiszem, igen. – A hamburgert itt a feléig vékony zsírpapírba burkolva adták, ha az ember ki-

bontotta a papírból, szezámmagok hullottak szerte-szét, felesleges kis vacakok, de a hamburger jó volt.

– Szóval, Richard, mi valamiféle mágnesek vagyunk, érted? Nem is mágnesek. Vasrudak, rézdróttal betekerve, és képesek vagyunk mágnesessé tenni magunkat, amikor csak akarjuk. Belső feszültségünket áramoltatni kezdjük a drótban, és azt vonzzuk, amit csak akarunk. A mágnes fűtyül rá, mitől működik. A mágnes egyszerűen önmaga, és a természetéből adódóan bizonyos dolgokat vonz, másokra meg nincs hatása.

Sültkrumpli-darabkát rágcáltam, és töprengve ráncoltam a homlokom.

– Valamit még nem mondtál. Én hogyan csinálom?

– Nem csinálsz te semmit. Kozmikus törvény, emlékszel? A hasonszórúek vonzzák egymást. Te csak legyél, aki vagy, csendes, egyenes, világosfejjű. A dolog önműködő: ha azt adjuk, amik vagyunk, ha minden percben megkérjük magunktól, valóban azt akarjuk-e tenni, amit tenni készülünk, és csak akkor tesszük, ha a válaszuk igen, akkor automatikusan el fognak kerülni bennünket azok, akiknek nincs mit tanulniuk az olyanoktól, amilyenek mi vagyunk, és vonzani fogjuk azokat, akiknek van, és akiktől nekünk is van tanulnivalónk.

– De ehhez roppant erős hit kell, és közben az ember nagyon magányossá válik.

Furcsán nézett rám a hamburgere fölött.

– A hit egy nagy humbug. Hit egy csepp sem kell. Amire szükség van, az a képzelet. – Tisztára söpörte az asztalt köztünk, félretolta a sőt és a maradék róseibnit meg a ketchupot, a villákat és a ké-

seket is, kezdtem nagyon kíváncsi lenni, mi következik, mi fog materializálódni a szemem láttára. – Ha csak annyi képzelőerőd van, mint egy szezám-magocska – mondta, felkapott egy magot, és letette a megtisztított hely közepére –, minden lehetséges számodra.

A magra néztem, aztán Shimodára.

– Jó lenne, ha ti, messiások összeülnétek, és megegyeznétek. Azt hittem, ha a világ összefog ellenem, a hit az, ami segít.

– Nem. Aktív koromban próbáltam helyesbíteni ezt a nézetet, de szélmalomharcnak bizonyult. Kétezer, sőt ötezer évvel ezelőtt az embereknek még nem volt szavuk a képzeletre, a meglehetősen szerény létszámú hívő számára akkor még nem tudtak a hitnél jobbat kitalálni. És szezámmagjuk sem volt.

Biztosan tudtam, hogy volt szezámmagjuk, de ezt annyiban hagytam.

– Azt várod tőlem, hogy elképzeljem ezt a mágnességet? Hogy egy kedves, bölcs, misztikus hölgyet képzeljek, amint Illinoisban, Tarragon mellett egy kaszálon felbukkan a repülni vágyók tömegében? Jó, megtehetem, de azzal annyi, csak az én képzeletemben fog létezni.

A tag kétségbeesett pofával pillantott az égre, amelyet pillanatnyilag a bádogtető és rajta az Em és Edna Kávészójt hirdető, hideg neonfények képviseltek.

– Csak a te képzeletedben? Persze, hogy a képzeletedben! Képzeled ezt a világot, elfelejtetted már? *Ahol a gondolataid, ott található a tapasztalataid. Ahogyan gondolkozik, olyan az ember; Amitől fél-*

tem, az rám is szakadt; Gondolkodj, és szerezz vele vagyont; Láss képzeletben alkotó módon, örömmel, és haszonnal jár. Hogyan talál barátokat azáltal, hogy az vagy, aki vagy? Képzeleted egy szemernyit nem változtat a Léten, semmiben sem befolyásolja a valóságot. Csakhogy mi a Warner Brothers világairól meg MGM-létidőkről dumálunk, azoknak pedig minden másodperce illúzió, képzeletbeli. Megannyi álom, mi, felébredt álmodók, varázsolunk rájuk tetzésünk szerint jelképeket magunknak.

Egymás után fektette hosszában a villáját meg a kését, mintha hidat építene magától hozzám.

– Kíváncsi vagy rá, mit mondanak az álmaid? Megtudod, ha ránézel éber életed dolgaira, és azt kérded, mire valók. A tiéd repülőgépek között zajlik, megteheted minden fordulóban.

– Jó, Don, igen. – Szerettem volna, ha lassít egy kicsit, nem egyszerre zuhint rám mindent; merőben új eszméknek túlságosan sok percenként egy-mérföldes sebesség.

– Vajon számodra mit jelent, ha repülőgépekkel álmodsz?

– Hát, nekem a szabadságot. A repülőgép menekülést jelent meg repülést meg azt, hogy szabad lettem.

– Mennyire kifejezetten, egyértelműen kívánod ezt? Az éber álom sem más: meg akarsz szabadulni mindattól, ami nyűgöz – a megszokástól, a tekintélyelvűtől, az unalomtól, a nehézségi erőttől. Amire még nem jöttél rá, az az, hogy szabad vagy te már, és mindig is szabad voltál. Ha csak fele ennyi szezám-magot volna..., te már rég a saját mágus-életed

legfelsőbb hatalmassága lennél. *Csak képzelet!* Mit szólsz ehhez?

A pincérlány tányérokat törölgetett, közben fülelt, időnként furcsálló tekintettel méregette a tagot, láthatóan foglalkoztatta, ki lehet ez a csodabogár.

– Szóval te sosem vagy magányos, Don? – kérdeztem.

– Csak ha magányos akarok lenni. Vannak barátaim más dimenziókban, el-eljönnek hozzám. Neked is vannak.

– Nem. Én erről a dimenzióról beszélek, erről a képzelt világról. Mutasd már be, miről beszélsz, valami kis csodát a mágnessel... Meg akarom tanulni ezt a dolgot.

– Mutasd be te – mondta. – Ha be akarsz hozni valamit vagy valakit az életedbe, képzelj el, hogy már itt is van.

– Például mit? A kedves hölgyet esetleg?

– Bármit. De ne a hölgyet. Kezdd valami aprósággal, elsőre.

– Most rögtön csináljam?

– Igen.

– Oké... *Egy kék madártollat.*

Meglepődve nézett rám.

– Egy kék madártollat, Richard?

– Azt mondtad, bármit, csak ne a hölgyet, apróság legyen.

Vállat vont.

– Rendben. Kék madártoll. Képzeld magad elé. Lásd magad előtt minden kis részletét, a körvonalait, a csúcsát, a V-alakú végződést a szárán, ahol

kihullott, a pelyheket a szár körül. Nézd így egy percig. Aztán hadd jöjjön.

Behunytam a szemem egy percre, megjelent előttem egy kép, tíz centi hosszú volt, kékes színben játszott, a széle ezüstös. Fényes, jól kivehető madártoll lebegett a sötétségben.

– Ha akard, vedd körül aranyfényvel. Az ilyeneknek gyógyereje van, segít valóságossá tenni a dolgot, de a mágnesezéshez is jó.

Aranyos ragyogásba vontam a tollamat.

– Oké.

– Ez az. Most kinyithatod a szemed.

Kinyitottam.

– Hol a tollam?

– Ha gondolatban tisztán, világosan láttad, akkor ebben a pillanatban már száguld feléd, akár a teherautó.

– Az én tollam? Teherautó?

– Képletesen értettem, Richard.

Égész délután repesve vártam, hogy mikor jelenik meg a toll, de nem tette. Este, vacsora közben, egy melegszendvics fölött pillantottam meg. A tejesdoboz kartonjára egy képet nyomtak, meg pár szavas szöveget. A *Scott tejüzem részére csomagolta a Kék Toll Farmok cég, Bryan, Ohio.*

– Don! A tollam!

Odapillantott, vállat vont.

– Azt hittem, a valódi tollat akard.

– Hát, egy kezdőtől ez is szép, nem gondolod?

– Amikor elképzelted, csak magát a tollat láttad, vagy a kezdedben tartottad?

– Csak a tollat.

– Akkor megvan a magyarázat. Ha azt akarod, hogy együtt légy azzal, amit magadhoz akarsz vonzani, magadat is bele kell képzelned a képbe. Kár, hogy nem mondtam.

Hátborzongató érzés volt. Sikerült! Életem első tudatos mágnesezése!

– Ma egy toll – ujjongtam –, holnap az egész világ!

– Légy óvatos, Richard – mondta kísérteties hangon –, vagy nagyon megbánhatod...

*Az
igazságnak, melyet
kimondasz, múltja
s jövője sincs.*

*Létezik,
s nincs is több
dolga ennél.*

Hanyatt feküdtem a Fleet alatt, az olajfoltokat törülgettem a törzs aljáról. Mostanában a motor valahogy kevesebb olajat köpött szét. Shimoda repült egy utassal, aztán odajött hozzám, leült a fűbe, és nézte, hogyan dolgozom.

– Richard, miből gondolod, hogy a világ felfigyel rád, miközben mindenki más lázasan dolgozik a megélhetéséért, te meg egyik napról a másikra élsz, csak csapongsz felelőtlenül ezzel a bolondos repülőgéppel, szállítgatód az utasokat némi kis készpénzért?

– Figyelj, Don, egy: nem azért létezem, hogy bárki felfigyeljen rám, nemhogy a világ. Azért létezem, hogy úgy éljem az életemet, ahogyan nekem örömet okoz.

– Oké. Kettő?

– Kettő: mindenki másnak is szabadságában áll azt csinálnia a megélhetéséért, ami neki tetszik. Három: a felelősség azt jelenti, hogy az ember képes felelni, sőt felelni tudunk a kérdésre, miért választottuk az életmódot, amelyet élünk. Persze csupán egyetlenegy személynek kell felelnünk, mégpedig...?

– ... saját magunknak – fejezte be a mondatot Don, az igazságra szomjazók bennünket körülvevő képzeletbeli gyülekezete helyett.

– De ha nem érezzük szükségét, még magunknak sem kell felelnünk..., a felelőtlenységben nincsen semmi rossz. Csakhogy a legtöbbünk érdekesebbnek találja kifürkészni, miért éppen azt tesszük, amit teszünk, miért éppen így döntünk – akár azt választjuk, hogy megfigyeljünk egy madarat, akár, hogy agyontaposunk egy hangyát, akár azt, hogy pénzért nemszeretem munkát végezzünk. – Büntudatosan összerendeztem. – Túlságosan hosszúvá nyúlt a válasz?

A tag bólintott.

– De mennyire.

– Oké... Szóval, hogyan gondolhatom, hogy a világ felfigyel rám... – Kigurultam a gép alól, és egy pillanatra elnyújtóztam a szárny árnyékában. – Mi lenne, ha hagynám a világot, éljen, ahogy jónak látja, a világ meg hagyjon engem élni, ahogy én jónak látom?

Büszke, örömteli mosolyt villantott rám. – Igazi messiáshoz illő szavak! A mondat egyszerű, célratörő, érthető, és nem válasz a kérdésre, csak akkor, ha valaki veszi a fáradságot, hogy alaposan utána-gondoljon.

– Akad több is, gyerünk, próbálgass! – Nagyszerű érzés volt figyelni, hogyan vág az eszem.

– „Mester” – mondta a tag – „szeretném, ha szeretnének, barátságosan viselkedem, olyan vagyok másokkal, amilyeneknek őket szeretném magammal, még sincsenek barátaim, és nagyon magányosnak érzem magam.” No, erre mit válaszolnál?

– Megfogtál – feleltem. – Halvány segédfogalmam sincs, mit mondanék.

– MICSODA?

– Csak vicceltem, Don, kicsit föl akartam dobni az esténket. Nem árt néha kicsit lépést váltani, nem?

– Jó lesz, ha vigyázol, mivel dobod föl az estét. A számtalan kérdés, amelyekkel az emberek hozzád fordulnak, számukra se nem vicc, se nem játék, ha csak nem roppant fejlett gondolkodású maga a kérdező is, de az olyanok tudják, hogy mindenki csak a maga messiása lehet. Neked megadatott a választok ismerete, ezért válaszolnod kell a kérdezőknek. Próbálkozz csak ezzel a „megfogtál” dumával, és megtapasztalhatod, milyen villámgyorsan képes a csőcselék valakit máglyán megégetni.

Tiszteletet parancsoló mozdulattal felegyenesedtem.

– Tudásra szomjazó, te kérdéssel fordultál hozzám, és én, im, válaszolok neked: Az Arany Szabály nem használható. Hogy tetszene neked egy mazochista, aki ugyanazt tenné felebarátainak, amit magának kívánna? Vagy a Krokodilisten hívője, aki eped a megtiszteltetés után, hogy élve vessék istene elé? Még az a bizonyos szamaritánus is, akivel ez az egész dolog kezdődött..., ugyan miből gondolta, hogy az ember, akit az útszélen heverve talált, örül neki, ha olajat önt a sebeibe? És mi van, ha a sebesült éppen arra akarta használni azokat a magányos pillanatait, hogy spirituális módszerrel meggyógyítsa magát, sőt még tetszett is neki a nem mindennapi feladat? – Amit mondtam, számomra roppant meggyőzően hangzott. – Még akkor is, ha változta-

tunk a szövegen, mondjuk így: *Tedd azt felebarátaidnak, amit ők kívánnak maguknak*, akkor sem tudhatjuk, ki mit kívánna magának, csupáncsak azt, hogy mit kívánnánk mi saját magunknak. Amit a Szabály mondani akar, és ami által becsületesen alkalmazhatjuk, az így hangzik: *Tedd azt felebarátodnak, amit őszinte szívedből te tenni szeretnél neki*. Ha így fogod fel a Szabályt, és egy mazochistával találkozol, nem leszel kénytelen megkorbácsolni, csak azért, mert ő ezt várná el tőled. És a krokodilimádót sem kell az istene elé vetned. – Ránéztem a tagra. – Sok a szöveg?

– Mint mindig. Richard, el fogod veszteni a hallgatóságod kilencven százalékát, ha nem tanulod meg a mondanivalódat *rövidre fogni!*

– És mi van, ha elvesztem a kilencven százalékukat? – vágtam vissza. – És ha MINDET elvesztem? Tudom, amit tudok, és mondom, amit mondok! És ha ez rossz, hát akkor nagyon sajnálom. Három dollár egy repülés, készpénzben!

– Tudod, mit? – Shimoda felállt, és lesöprögette a farmerjáról a szénatörmelékét.

– Mit? – kérdeztem nyugósen.

– Sikerral megálltad a vizsgát. Milyen érzés mesternek lenni?

– Pokolian reménytelen.

Rám nézett, alig észrevehetően elmosolyodott.

– Megszokod – mondta.

Íme
próbája annak,
hogy földi küldetésed
Véget ért-e már:

Ha élsz:
még nem.

Avaskereskedések mindig hosszúak, végtelenbe vesző polcsorok húzódnak a falukon.

Sokáig keresgéltem a Hayward Vasbolt sikátorainak félhomályos hátsó polcain, háromnyolcados csavarokra meg anyákra és rugós alátétekre volt szükségem a Fleet farokcsúszójához. Míg én kutattam, Shimoda türelmesen bámészkodott, neki persze a vasboltból semmire se volt szüksége. Össze is omlana az egész gazdasági élet, gondoltam, ha mindenki olyan lenne, mint ő, és a pusztá levegőből, gondolat-formákból megcsinálnánk magunknak, amit csak akarunk, bármit megjavítanánk alkatrészek meg munka nélkül.

Végre megtaláltam a féltucat csavart, és visszabandukoltam velük a pénztárhoz, ahol – biztos a tulajdonos jóvoltából – halk, kellemes zene szólt. A Greensleeves melódiája gyerekkorom óta kísért, most valaki szólóban játszotta, egy rejtett hangszóróból áradhattak a dallamok..., furcsa ez a zene egy négyszáz lelket számláló városkában.

Kiderült, hogy Hayward urat is meglepte, ugyanis az üzletben nem volt semmiféle zenegép. A tulaj hátradőlt a pénztár mögötti székén, és hallgatta, ahogyan a messiás a hangszer-részleg egyik pol-

cáról leemelt, hathúros gitáron pengette a dalt. Fülbemászó muzsika, csendben fizettem ki a hetvenhárom centet, amivel tartoztam, és elárasztottak az emlékek, amelyeket ez a zene mindig felkavart bennem. Talán az olcsó hangszer bádoghangja tette, a dal távolian, ködösen a múlt századi Angliát idézte.

– Donald, ez szép! Nem is tudtam, hogy tudsz gitározni.

– Nem tudad? Gondolod, ha valaki odamegy Jézushoz, a Krisztushoz, és a kezébe nyom egy gitárt, Jézus azt mondta volna: Nem tudok játszani ezen a vacakon? El tudod képzelni, hogy ilyet mondjon?

Shimoda visszatette a gitárt a polcra, kimentünk a napfényre.

– Vagy ha jön valaki, és oroszul vagy perzsául beszél, gondolod, akad olyan, az aurájára méltó mester, aki ne tudná, mit mond az illető? Vagy ha meg akarná csinálni egy D-10 Cat borítását, vagy el akarna vezetni egy repülőgépet, ne lenne képes rá?

– Akkor hát te tényleg mindent tudsz, így van?

– Meg te is, természetesen. Én egyszerűen csak azt tudom, hogy tudok mindent.

– Én is tudnék így gitározni?

– Nem, te a saját stílusodban játszánál, ami más, mint az enyém.

– Hogyan kellene csinálnom? – Eszemben sem volt visszarohanni, és megvenni a gitárt, pusztán csak kíváncsi voltam.

– Egyszerűen csak el kell hagynod a gátlásaidat, és azzal a hiedelmedet, hogy nem tudsz gitározni. Nyúlj a gitárhoz úgy, mintha életed egyik tartozéka lenne, aminthogy az is, egy másik, alternatív lét-

idődben. Tudd, hogy úgy van rendjén, ha jól játszol rajta, hagyd, hogy nem tudatos éned vegye át az irányítást az ujjaid fölött, és játssz.

Olvastam én valamit erről, a hipnózisos tanulásról, amikor a tanulóknak azt mondják, hogy ők művészek, és tényleg úgy zenélnék meg festenek meg írnak, mint a legnagyobb művészek.

– Kemény feladat ám az, Don, hogy eresszem szélnek, amit tényként tudok, hogy ugyanis nem tudok gitározni.

– Akkor kemény feladat lesz számodra a gitározás. Évekig kell majd gyakorolnod, amíg megengeded magadnak, hogy jól csináld, amíg a tudatos agyad azt mondja majd, most már eleget gyötörted magad, megszolgáltad a jogot, hogy jól játssz a hangszeren.

– És ahhoz miért nem kellett sok idő, hogy megtanuljam, repülni hogyan kell? Általában nehéz feladatnak tartják, de én nagyon hamar belejöttem.

– Akartál repülni?

– Egyebet se akartam! Bárminél jobban akartam! Reggelente lebámultam a felhőkre meg a kéményekből felszálló füstre, mentem fölfelé, a nagy nyugalomba, és láttam... Aha. Megértettem, mit akarsz mondani. Most az következik: A gitározással sosem voltál így, vagy igen?

– A gitározással sosem voltál így, vagy igen?

– És ez a furcsa érzés most bennem, Don, mint ha nagy merülésben lennék, azt sugallja, hogy te így tanultál meg repülni. Egy szép napon egyszerűen beleültél a Travel Airbe, és repültél. Addig soha nem ültél repülőgépben.

– Húha, hogy te hogy kapsz!

– Te semmiféle vizsgát nem tettél ahhoz, hogy szakszolgálati engedélyt kapj, mi? Nem, álljon meg a menet. Neked nincs is szakszód, igaz? Amolyan valódi, a repüléshez megkövetelt szakszolgálati engedélyed?

– Arra a darabka papírra gondolsz, Richard? Olyasfajta engedélyre?

– Pontosan, arra a darabka papírra.

Nem nyúlt a zsebébe, nem húzta elő a levéltárcáját. Csak kinyitotta a jobb kezét, és a tenyerén ott volt a szakszolgálati engedélye, mintha egész nap a markában szorongatta volna, mert várta, hogy kérdezni fogom. A szakszó se napszitta nem volt, se gyűrött, és úgy gondoltam, tíz másodperccel korábban nem is létezett még.

De azért elvettem, és belenéztem. Hivatalos pilótajogosítvány volt, a Közlekedési Minisztérium pecsétjével, *Donald William Shimoda*, egy indianai cím, szakszolgálati engedéllyel rendelkező hivatasos pilóta, egy- és többmotoros repülőgépekre, műszer- és vitorlázórepülésre szóló jogosításokkal.

– Hidroplánra és helikopterre nincs jogosításon?

– Ha szükségem lesz rájuk, majd meglesznek – mondta olyan titokzatosan, hogy még mielőtt belőle kitorhetett volna, belőlem pukkadott ki a nevetés. Az International Harvester épülete előtt egy ember söpörte a járdát, ránk nézett, ő is elvigyorodott.

– És én? – kérdeztem. – Én forgalmi pilóta jogosítást akarok!

– Ja, fiacskám, a te szakszódodat neked magadnak kell összehoznod – mondta a tag.

Jeff Sykes csevegőműsorában merőben új Donald Shimodával ismerkedtem meg. A rádióadás este 9 órakor kezdődött, és éjjelig tartott, az apró helyiség nem volt nagyobb egy órásmester kuckójánál, benne mindenfelé számtárcsák, nyomógombok, halmokban álltak a kazetták a kereskedelmi konzervtápanyaggal.

Sykes a műsor indításaként megkérdezte, nem törvénytellenes-e egy kicsit egy ósdi repülőgéppel szálldosni keresztül-kasul az országon, és pénzért repültetni az embereket.

A megfelelő válasz az lett volna, hogy nem, nincs benne semmi törvénytellenes, és ezeket a repülőgépeket pontosan olyan gondosan ellenőrzik műszakilag, akár a sugárhajtású utasgépeket. Biztonságosabbak, strapabíróbbak a legtöbb mai modern gépcsodánál, és ahhoz, hogy utasokat vigyünk velük, nem kell más, csupán egy szakszolgálati engedély és a farmer hozzájárulása, hogy a földjét a fel- és leszálláshoz használhassuk. Csakhogy Shimoda nem ezt felelte.

– Senki sem gátolhat meg bennünket abban, amit tenni akarunk, Jeff – hangzott a válasza.

Namármost ez teljesen igaz, de nyoma sincs benne annak a megfontolt diplomáciának, amelyre pedig szükség van egy rádióműsorban, amikor a hallgatókat az érdekli, hogy mi a fenét keresnek a levegőben ezek a repülőgépek. Alig egy perccel Shimoda válasza után Sykes asztalán már felvillant a hallgatói hívásokat fogadó telefonkészüléken az első jelzőlámpa.

– Máris van valaki a vonalban – mondta Sykes.
– Parancsoljon, asszonyom.

– Adásban vagyok?

– Igen, asszonyom, adásban van, ön is és a vendégünk is, Donald Shimoda, a repülő. Mondja kérem, mindannyian halljuk.

– Hát én azt akarom mondani annak a fickónak, hogy igenis nem mindenki teheti azt, amit szeretne, és hogy vannak emberek, akiknek dolgozniuk kell, hogy élni tudjanak, és akikben több a felelősségérzet, mint hogy csak úgy ide-oda röpködjenek!

– Az emberek, akik a megélhetésükért dolgoznak, azt teszik, amit a leginkább szeretnének – mondta Shimoda. – Pontosan ugyanúgy, mint azok, akik játszanak a megélhetésükért...

– A Szentírás azt mondja, hogy arcod verejtékével keresd meg a kenyeredet, és szomorúságban fogyasszad el.

– Ha így akarjuk, így is szabadságunkban áll cselekedni.

– „Mindenkitegye a maga dolgát!” Egem van már belőle, hogy folyton ezt halljam, amit maga is mond: mindenkit tegye a maga dolgát, mindenkit tegye a maga dolgát! Ezáltal mindenkit nyaklónélkül eleresztenek, és el fogják pusztítani a világot.

Már most pusztítják. Nézzék csak, mi történik a zöld élővilággal meg a folyókkal meg a tengerekkel!

Az asszony vagy ötven különböző mérges kérdést vágott a tag fejéhez, Shimoda pedig mindet figyelmen kívül hagyta.

– Semmi baj, ha ez a világ elpusztul – mondta. – Ezer milliányi másik világot alkothatunk vagy választhatunk helyette. Ameddig az embereknek a szükségük lesz bolygókra, lesznek is bolygók, amelyekkel élni lehet.

Hát ez nem igazán fogja lecsillapítani a telefonálót. Csodálkozva bámultam Shimodára. Ő a saját nézőpontjából kiindulva beszélt, a sok-sok létidő tudatában, olyan tapasztalatok birtokában, amelyekkel csupán egy mester rendelkezik. A telefonálónak meg természetesen azt kellett hinnie, hogy a vita ennek az ő egyetlen világának valóságos tényeiről folyik, arról, amely a születéssel kezdődik, és a halállal véget ér. Dehát a tag ezt tudja... miért hagyja figyelmen kívül?

– Szóval semmi baj? – kérdezte a hívó ingerületen. – Semmi gonoszság nincs ezen a világon, nem tombol a bűn körülöttünk, azt mondja? Magát ezek szerint mindez cseppet sem zavarja?

– Nincs ebben semmi zavaró, asszonyom. Mi itt az élet egészének csupán parányi kis foltján kuporgunk, és ez az apró kis folt is csak látszat. Egyensúlyban van minden, senki sem szenved, senki sem hal meg anélkül, hogy maga is ne járulna hozzá. Senki sem tesz olyat, amit maga is ne akarna. Sem jószág, sem gonoszság nem létezik, csupán az számít, mi az, ami boldoggá vagy boldogtalanná tesz bennünket.

Hát ebből semmi sem nyugtatta meg a hölgyet a vonal túlsó végén. De hirtelen abbahagyta a vitát, és most már csak azt kérdezte:

– Honnan tudja maga mindezt, amit itt elmondott? Honnan tudja, hogy amit mond, az valóban igaz?

– Nem tudom, igaz-e – felelte Shimoda. – Azért hiszem, hogy igaz, mert jó érzés elhinni.

Ráncba szaladt a homlokom. Mondhatta volna, hogy kipróbálta és bevált... beszélhetett volna a gyógyulásokról, a csodákról, a gyakorlati életviteléről, amelynek eredményeképpen igazul gondolkodik, és hathatósan cselekszik. De nem mondta. Miért?

Kell, hogy legyen rá valami oka. Folyton le akart csukódni a szemem, alig bírtam nyitva tartani, a szobácskában szürkés fény derengett, csak elmosódottan láttam Shimoda alakját, amint előrehajolva beszél a mikrofonba. Nem kerülgette a dolgokat, egyenesen, kereken közölte a mondanivalóját, nem kínált lehetőséget, nem segített a szegény hallgatónak, hogy könnyebben megértsék, mit is akar mondani.

– Aki csak számított ezen a világon, aki valaha is boldog volt itt, aki csak valamit is adott ennek a világnak, az mind istenien önző lélek volt, mind úgy élt, ahogyan a saját jól felfogott érdeke diktálta. Mindegyikük, kivétel nélkül.

Múlt az este, a következő hívó egy férfi volt.

– Még hogy önzők voltak! Uram, tudja maga, mi az az Antikrisztus?

Shimoda egy pillanatra elmosolyodott, feszült tartása a székben elernyed. Úgy tetszett, mintha személyes ismerőse lenne a hívó.

– Talán ön majd megmondja nekem – felelte.

– Krisztus azt mondta, hogy felebarátaink javát kell szolgálunk. Az Antikrisztus azt mondja, legyünk önzők, éljünk önmagunk javáért, a többiek meg menjenek a pokolba.

– Vagy a mennyországba, vagy ahová épp kedvük tartja.

– Uram, tisztában van azzal, hogy maga veszélyes? Mi lenne, ha mindenki megfogadná, amit maga mond, és azt csinálná, ami jólesik neki? Mit gondol, mi történne?

– Gondolom, ez lenne a legboldogabb bolygó a galaxisnak ezen a részén – felelte Shimoda.

– Tudja, uram, egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy szeretném, ha a gyerekeim hallgatnák magát.

– Mit szeretnének hallani a gyermekei?

– Ha mindannyiunknak szabadságunkban áll azt tenni, amit szeretnénk, akkor nekem is szabadságomban állna kimenni magához arra a mezőre, a puskámmal a kezemben, és szétlőni a maga tökféjét.

– Természetesen szabadságában áll.

A vonal hangos kattanással megszakadt. Legalábbis egy dühöngő ember volt most valahol a városban. A többiek, köztük sok dühös nő is, a telefonvonalakon lógtak; Sykes készülékén az összes lámpa égett, villogott.

Nem kellett volna így történnie; Shimoda mondhatta volna mindezt másképp is, nem kellett volna minden tollat fölborzolnia.

Kezdett rajtam megint eluralkodni az, amit már Troyban éreztem, amikor a tömeg odarohant a taghoz és körülfogta. Semmi kétség, itt az ideje, hogy lelépjünk innen.

Itt a stúdióban a kézikönyv nem segített.

*Azért,
hogy szabadon, boldogan élhess,
fel kell áldoznod
az unalmat.*

*Nem mindig könnyű
ez az áldozat.*

Jeff Sykes a rádióban minden hallgatóval közölte, hogy kik vagyunk, hogy a repülőgépeink a 41. út mentén, John Thomas kaszálóján állnak, és hogy kint alszunk, a gépek szárnya alatt.

Éreztem, hogy hullámokban árad felénk a harag, olyan emberekből, akik gyermekeik erkölcsi érzékét féltik meg olyanokból, akik az amerikai életszemlélet jövőjét, és nem igazán örültem egyiknek sem. Fél óra volt még hátra a műsorból, és a helyzet egyre csak rosszabbodott.

– Szerintem maga csaló, uram – közölte a következő hívó.

– Hát persze, hogy csaló vagyok! Ezen a világon mindenki csaló, mindannyian annak akarjuk láttatni magunkat, amik valójában nem vagyunk. Mi ugyanis nem járkáló testek vagyunk, nem atomok meg molekulák, hanem a Lét megölhetetlen, elpusztíthatatlan eszméi, mit sem számít, hogy mennyire másként hisszük...

Ő lett volna az első, aki emlékeztet, hogy ha nem tetszik, amit mond, szabadságomban áll távozni, és jót mulatott volna félelmemen, hogy a repülőgépeknél fáklós, lincsré szomszédos tömeg fogad majd bennünket.

*Ne légy
szomorú, ha búcsúzni kell.
Búcsúra szükség van
az új
találkozáshoz.*

*S az új
találkozás, bár percek
vagy életek múlnak el közben,
barátok számára
bizonyosság.*

Másnap délben, még mielőtt repülni vágyók érkeztek volna, a tag megállt a gépem szárnya mellett.

– Emlékszel még, mit mondtál, amikor először beszéltem neked arról, hogy a kutya sem figyel rám, bármennyi csodát teszek is?

– Nem én.

– Egyáltalán, emlékszel arra a beszélgetésre, Richard?

– Hát persze. Egyszerre rémesen magányosnak látszottál. De hogy én mit mondtam, arra már nem emlékszem.

– Azt mondtad, hogy mivel az, hogy hallgatnak-e rám vagy sem, az emberektől függ, másoktól teszem függővé a boldogságomat. Ezért jöttem ide, ezt kellett megtanulnom: *nem számít, tudok-e szót érteni másokkal vagy sem*. Ezt az egész létidőt azért választottam, hogy bárkivel megosszam a tudásomat arról, milyen is a világ szerkezete, és választhattam volna azért is, hogy egyetlen hangot se szóljak. A Létnék nincsen szüksége ahhoz rám, hogy közölhesse, hogyan is működik.

– Világos, Don. Ezt én is megmondhattam volna neked.

– Hálás köszönetem. Rábukkanok arra az egyetlen gondolatra, amelynek kiderítése céljából ezt az életet leéltem, neki meg mindössze ennyi mondanivalója van hozzá: Világos, Don.

Nevetve mondta, de szomorúan is egyben, és akkor még nem találtam magyarázatot a szomorúságára.

*Megmérheted
tudatlanságodat azon,
hogy mennyire hiszel
Igazságtalanságban és sorscsapásban.*

*Amit a hernyó
a világ végének tekint,
azt a mester
pillangónak nevezi.*

Az egyetlen riasztó figyelmeztetést azok a szavak jelentették, amelyeket az előző nap a Kézikönyvben olvastam. Az egyik pillanatban még a szokott módon várakozott egy kis csoport, hogy sorra kerüljenek repülésre, a tag gépe begurult hozzájuk, nagy légcsavarszél közepette megállt, kellemes, békés látvány volt, a Fleet szárnyán állva töltöttem a tankba a benzint, onnan néztem. A következő pillanatban durranás hallatszott, mint amikor egy gumi kipukkan, a tömeg szétspriccelt, rohanni kezdtek. A Travel Air kerekein sértetlenek voltak a gumik, a motor ugyanolyan csendesen berregett üresjáratban, ahogy az előbb, de a pilótaülés alatt a vásznon harminccentis szakadás látszott, és az ülés túloldalán Shimoda rongycsomóként hevert, halálosan mozdulatlanul, a feje a mellére csuklott.

Beletelt néhány ezredmásodperc, mire kapcsoltam, hogy Donald Shimodára rálöttek, még egy kellett hozzá, hogy eldobjam a benzinkannát, leugorjak a szárnyról és rohanni kezdek. Az egész olyan volt, mint valami forgatókönyv, mint amikor filmet forgatnak amatőr színészekkel, a többi menekülő között egy puskás ember futott el mellett.

tem, olyan közel, hogy egyetlen kardcsapással leteríthettem volna. Emlékszem, rá sem hederítettem. Nem éreztem se dühöt, se döbbenetet, se rémületet. Egyetlenegy dolog volt fontos: amilyen gyorsan csak lehet, a Travel Air pilótaüléséhez érni, és beszélni a barátommal.

Míntha bombatalálat érte volna; teste bal fele egyetlen lucskos, bíborvörös massza, bőrből és textilből és húsból és vérből.

A feje előrebukott az üzemanyagadagoló mellé, a műszerfal jobb alsó sarkára, és az villant a fejembe, hogy ha a vállhevedere be lett volna kötve, nem zuhan így előre.

– Don! Jól vagy? – Hülye kérdés.

Kinyílt a szeme, mosolygott. Az egész arca vöröslött a véretől.

– Miért, Richard, úgy nézek ki?

Óriási megkönnyebbülés volt hallani, hogy beszélt. Ha képes beszélni, ha képes gondolkodni, minden rendbe jön.

– Hát, öreg, ha nem tudnám, mi a helyzet, aszondanám, van egy kis gondod.

Nem mozdult, csak a fejét mozdította egy parányit, és egyszerre mégis megint félni kezdtem, inkább a hallgatása ijesztett, mint a szörnyű sérülés meg a vér.

– Nem hittem volna, hogy neked lehetnek ellenségeid.

– Nincsenek is. Ez egy... barátom volt. Jobb, ha nem ellenség... aki gyűlöl, sok bajt okozna magának... a saját életében... ha meggyilkol.

Az egész ülés vérben úszott – szép kis munka lesz a Travel Airt kitisztítani, de a gép különben nemigen sérült.

– Don, muszáj volt ennek megtörténnie?

– Nem – alig hallhatóan mondta, inkább csak lehelte. – De azt hiszem... én szeretem a drámát...

– Na jó, ebből elég! Gyerünk, gyógyítsd meg magad! Annyian fognak idecsődülni, csak győzzük őket repültetni!

De miközben én hülyéskedtem vele, barátom, Donald Shimoda most már teljesen rábukott az adagológombra, és minden tudása, minden valóságismerete ellenére meghalt.

Zúgni kezdett a fülem, regett alattam a föld, lecsúsztam a szakadt törzssoldalon a nedvesen vöröslő fűbe. Úgy éreztem, hogy a zsebemben lapuló Kézikönyv súlya leterít, és ahogy a földre zuhantam, a könyv kihullott a zsebemből, s a szellő lapozni kezdte.

Oda sem figyelve emeltem fel. Hát ez a vége, gondoltam, szóval mindaz, amit a mesterek mondanak, nem egyéb üres szónál, nem menti meg őket már az első merényletkísérletől sem, egy veszett kutya elpusztíthatja őket valamelyik farmer legelőjén.

Háromszor kellett elolvasnom, amíg végül hittem a szememnek, hogy valóban ez áll a felütött oldalon.

*Minden,
mi e könyvben áll,
lehet
tévedés is.*

❧ Vége ❧

Utószó

Ősszel az odaáramló meleg levegővel együtt én is délre repültem. Ritka volt a jó placc, de a tömeg egyre nőtt. Az emberek mindig is szerettek a kétfelével repülni, és akkoriban mind többen kinn is maradtak velem a kaszálókön, beszélgetni és némi harapnivalót sütögetni a tábortüzemnél.

Előfordult néha-néha, hogy olyanok, akik nem is voltak betegek igazán, azt állították, hogy a beszélgetések után jobban lettek, ilyenkor másnap a népek furcsán néztek rám, kíváncsian közelebb húzódtak hozzám. Némegyszer előfordult, hogy hamarabb elrepültem, mint ahogyan korábban terveztem.

Semmilyen csoda nem történt, bár a Fleet motorja szebben ketyegett, mint bármikor, és kevesebbet fogyasztott. Abbahagyta az olajköpködést, a légszavár nem gyilkolt már bogarakat, nem voltak bogárhullák a szélvédőn sem. Biztosan a hűvösebb levegő tette, vagy az apró repülő rovarok megokosodtak, elkerültek.

Mégis, számomra azon a nyári napon, akkor délben, amikor Shimodát lelőtték, megállt egy időfolyam. Az a befejezés volt, amelyet sem elhinni, sem megérteni nem voltam képes; rettenetesen

megakadtam akkor, és ezerszer is próbáltam újra át-
élni, felidézni, hátha, ami történt, valamilyen mó-
don megváltozik. De sosem változott. Mi lehet az,
amit nekem azon a napon meg kellett volna tanul-
nom?

Október végén egy este, miután megint egyszer
megijedtem, és otthagytam egy tömeget Mississip-
piben, apró kis pásztán értem földet, épp hogy csak
le lehetett szállni rá a Fleettel.

Elalvás előtt megint az az utolsó pillanat járt a
fejemben – miért halt meg? Semmi nem indokolja.
Ha az, amit mondott, igaz...

Nem volt többé senki, akivel úgy tudtam volna
beszélgetni, ahogyan mi ketten beszélgettünk, nem
volt kitől tanulnom, nem volt, aki vitassa, cáfolja a
szavaimat, akivel ezt az új, megvilágosodott esze-
met élesíthettem volna. Saját magammal? Per-
sze, de én félig sem vagyok olyan szórakoztató vita-
partner magamnak, amilyen Shimoda volt, aki úgy
tanított, hogy szellemi karate-ütéseivel állandóan
kibillentett az egyensúlyomból.

Ezen töprengtem, amikor elaludtam, alvás köz-
ben pedig álmot láttam.

Egy völgy pázsitján térdelt, háttal nekem, és épp
foltot ragasztott a Travel Air törzsére, ott, ahol a
lövedék feltépte a vásznat. Első osztályú borításvá-
szon hevert a térde mellett tekercsben a földön, ott
állt egy ragasztóskanna is.

Tudtam, hogy álmodom, és azt is tudtam, hogy
ez valóság.

– DON!

Lassan feltápáskodott, és felém fordult, arcán
mosoly, mulatott a szomorúságomon, örült az örö-
mömnek.

– Helló, fiú – mondta.

Nem láttam a könnyektől. Nincs halál, egyálta-
lán nincs, és ez az ember itt a barátom.

– Donald!... *Te élsz!* Mi a csudát csinálsz? – oda-
rohantam hozzá, a karomba zártam, és valóságos
volt. Éreztem a bőr repülőzeke hűvösségét, megro-
pogtattam benne karjának csontjait.

– Szia – mondta. – Baj? Próbálok befoltozni ezt
a lyukat itt.

Rettenetesen boldog voltam, hogy láthatom,
semmi sem látszott lehetetlennek többé.

– Ragasztóval meg vászonnal? – mondtam. – Ra-
gasztóval és vászonnal akarsz bütykölni...? Ugyan
már, *lásd tökéletesnek*, és már kész is van... – és mi-
közben a szavakat mondtam, elhúztam a tenyerem
a véres, szakadt törzsoldal előtt, és ahogyan a ke-
zem elmozdult, utána nyoma sem maradt a sérülés-
nek. A tükrösen csillogó, gyönyörűen festett repü-
lőgép vásznazása hibátlan volt az orrától a farkáig.

– Aha, szóval te így csinálod! – mondta, és a
szemében büszkeség csillant; nem ment valami
gyorsan, de végül is jó szellemi szerelő lett a tanít-
ványából.

Én semmi különöset nem találtam benne; az ál-
momban ez volt a foltozás módja.

A szárnnyég mellett reggeli tűz lobogott vidá-
man, palacsintasütő billegett fölötte.

– Mit kotyvasztasz, Don? Tudod, sose láttalak
még főzni. Mi ez itt?

– Bundás kenyér – felelte tárgyilagos hangon. – Van még valami, az utolsó dolog az életemben, amit feltétlenül el kell végeznem: meg kell tanítanom téged rendes bundás kenyeret csinálni.

Kettévágott egy darabot a késével, és az egyik felet a kezembe nyomta. Az orromban érzem az illatot még most is, ahogy írok... a forró zsírét, amelyhez fűrészporsz és csiriz szaga vegyül.

– Na, mit szólsz?

– Don...

– A Fantom Bosszúja – vigyorgott. – Ragasztóba mártottam. – Visszadobta a sajtját a sütőbe. – Fel akartam hívni a figyelmedet arra, hogy ha valakit rá akarsz venni, hogy megtanuljon valamit, a tudásoddal, ne pedig a bundás kenyereddel győzd meg, jó?

– NEM! Ha szeretsz engem, szeressed a bundás kenyereimet is! Ez az élet lényege, Don!

– Na jó. De írásba adom – ha ezt a vacakot találod fel a vendégeidnek, az első vacsora, amelyet adsz, egyben az utolsó vacsorád is lesz!

Jót neveltünk, aztán elcsöndesedtünk, némán, fürkészve néztem rá.

– Don, nincs semmi bajod, ugye?

– Szerinted halottnak kéne lennem? Ugyan már, Richard!

– És ez nem álom? Fogok rá emlékezni, hogy találkoztam veled?

– Igen. Ez álom. Egy másik tér-idő, és minden más tér-idő álom a rendes, épeszű földlakó számára, márpedig most te is az leszel egy ideig. De emlékezni fogsz, és ezáltal megváltozik a gondolkodás-módod és az életed.

– Látlak még? Visszajössz?

– Nem hiszem. Szeretnék idők és terek fölő jutni... tulajdonképpen már sikerült is. De megvan a kapcsolat köztünk, közted és köztem és családunk más tagjaival. Ha megakadsz egy kérdéssel, véd a kérdést jól az eszedbe, aztán aludj el, találkozunk itt a repülőgépnél, és ha akarod, megbeszélhetjük a dolgot.

– Don...

– Mi van?

– Mire kellett a fegyver? Miért történt ez? Képtelen vagyok bármilyen erőt vagy dicsőséget felfedezni abban, hogy szétlövted a fejedet.

Leült a szárny mellé, a fűbe.

– Tekintve, hogy én nem voltam élvonalbeli messiás, Richard, nekem semmit sem kellett bizonyítanom senkinek. És mivel gyakorlatot kell szerzed abban, hogy különösebb *izgalom nélkül fogadd az eseményeket*, és hogy ne szomorodj el tőlük, szükséged van véres eseményekre is, gyakorlatképpen. És persze, nekem is jól jött. Meghalni olyan, mint kánikulai napon mély tóba merülni. Az első pillanatban szinte megbénít a hirtelen változás, a metsző hideg okozta kín, aztán tudomásul veszed, és már úszik a valóságban is. De ha már sokszor megtörtént az emberrel, az első bénító pillanat rémülete is megkopik.

Egy nagyon hosszúnak tetsző perc után felállt.

– A mondanivalód csak nagyon kevés embert fog érdekelni, de ez így van rendjén. Ne feledd: egy mester értéke nem a köréje csődülő tömeg nagyságával mérhető.

– Don, meg fogom próbálni, megígérem. De mindig megszököm majd, ha a dolog már nem okoz örömet.

Senki hozzá sem ért a Travel Airhez, a légcsonkja mégis forogni kezdett, a motor kis kékes füstöt pöfékelt, és dörgő hangja betöltötte a völgyet.

– Az ígéretet tudomásul vettem, de... – és rám nézett, kérdő mosollyal, mint aki előtt nem egészen világos, mit is akarok.

– Tudomásul vetted, de? Beszélj. Mondd ki a szavakat. Hallani szeretném. Mi a baj?

– Nem kedveled a tömeget – mondta.

– Nem, ha szorongatnak, akkor nem. Szeretek beszélgetni, eszméket cserélni akár napestig, de az az imádat, amit veled műveltek... meg a kiszolgáltatottság...bírom benne, hogy ezt nem kívánod tőlem...ez elől egyszer már megszöktem...

– Lehet, hogy egyszerűen bamba vagyok, Richard, talán képtelen vagyok felismerni valami roppant kézenfekvőt, amit te világosan látsz, és ha tényleg így van, kérelek, mondd meg, mi az, de mi lenne, ha leírnád? Van arra valami tiltó szabály, hogy egy messiás nem írhatja le, amit igaznak tart, a dolgokat, amelyek örömet szereztek neki, amelyek a javára válnak? És ha nem tetszik a mondanivalója az embereknek, talán nem lövik agyon, hanem elégethetik, amit írt, és a hamut megvesszőzhetik? Ha pedig tetszik nekik, máskor is elolvashatják, esetleg felírhatják a hűtőszekrényük ajtajára, vagy eljátszhatnak a gondolatokkal, amelyeket értelmeseknek tartanak? Van valami rossz az írásban? De lehet, hogy mindez csak bambaság.

– Megírni egy könyvben?

– Miért ne?

– Tudod te, mennyi munka...? Megfogadtam, hogy életemben nem írok le többé egyetlen sort sem!

– Aha. Elnézést – mondta. – Hát így állunk. Ezt nem tudtam. – Fellépett az alsó szárnyra, onnan meg be az ülésbe. – Na jó. Viszlát. Tarts ki meg minden. Ne hagyj, hogy a tömeg elkapjon. Biztos vagy benne, hogy tényleg nem akarod megírni?

– Nem – feleltem. – Soha. Egyetlen szót sem.

Vállat vont, felhúzta a repülőkesztyűjét, előretolta a gázkart, a motor felbőgött, a dörgés ott kavargott körülöttem, ahogy a Fleet szárnya alatt felébredtem, az álom még visszhangzott a fülemben.

Egyedül voltam, a mezőn némaság honolt, zöld őszi hóként lepte be lágyan a hajnalt, a világot.

És akkor, csak amúgy játékosan, még félálomban szinte, a naplómért nyúltam, és írni kezdtem, én, a messiások világának egyik messiása, a barátomról:

1. Egy Mester volt eljövendő a Földre, aki Indiana szent földjén született

*1. There was a Master come
unto the earth, born in
the holy land of Indiana,*